

DE OORLOG, 10 augustus 1914

[DE TIJD, No. 20352]

[Maandag 10 Augustus 1914]

Inhoudsopgave 10 augustus 1914

[DE TIJD, No. 20352]	1
ONZE EXPEDITIE.	2
DE OORLOG.	2
De inneming van Luik.	2
De Gewonden en Vluchtelingen te Maastricht.	4
MAASTRICHT, 3 Aug. (Van een bijzonderen correspondent).	5
Botsing tusschen Russische en Duitse troepen.	7
Verviers ver-Duitscht.	7
Gevangen en gedeserteerde Ulanen.	7
Bedreigt Duitschland België opnieuw?	7
Een gevecht tusschen de Duitse en de Engelsche vloot.	7
Gevecht aan de Duitse-Russische grens.	7
Turksche schepen voor de Engelsche vloot.	7
DE RUSSEN IN OOSTENRIJK.	7
Zuid-Afrika en het Britsche rijk.	7
Ook Portugal.	8
Verzette bakens.	8
Straffe maatregel.	8
Zwitserland's neutraliteit bedreigd.	8
IJMUIDEN, 10 Aug. (Eigen bericht) Het Nederlandsche stoomschip "Kortenaer"	8
De wreedheden in de Belgische grensgemeenten.	8
OORLOGSGERICHTEN.	9
Het bericht over den zeeslag bij Doggersbank tegensprekende,	9
Italië blijft volhouden bij zijn besluit tot het bewaren der neutraliteit.	9
De Paters Lazaristen naar hun vaderland terug.	9
Luik.	9
Duitschers in Namen en Luxemburg.	10
Proclamatie van Koning Albert.	10
DE KATHOLIEKEN EN DE OORLOG.	10
ONGEPAST.	11
DUITSCH BERICHTEN.	12
HULP VOOR DE VLUCHTELINGEN.	12
AMNESTIE.	13
GRONINGEN, 10 Augustus. In verband met den internationalen toestand	13
MILITAIRE BERICHTEN.	13
Het Noorsche schip "Tysla".	14
Een spion?	14
De Zeeslag?	14
Rondom Luik.	14
Uit Metz.	15
De stemming te Berlijn.	15
De Duitschers te Parijs.	15
OPROEP VAN DE KONINGIN.	16
TOEGANGEN WESTERSCHELDE MOGELIJK ONVEILIG.	16
De benarde positie der Duitschers in België.	16
Vluchtelingen te Maastricht.	17
Gevecht tusschen Franschen en Duitschers.	17
Een oproep der Deensche kolonie te Berlijn.	17
Belgische lanciers te Maastricht.	17
De toestand te Luik.	17
DE OORLOG.	18
De inval der Franschen in den Elzas.	18
De Fransche en Engelsche troepen in België.	18
De haat der Belgen tegen de Duitschers.	18
De woede der Duitse troepen	19
"De wet van zelfbehoud" gebod Duitschland den inval in België.	19
De sociaal-democraten en de oorlog.	19
Een noodige verklaring.	20
Actie ter zee.	20
Een bericht uit Gibraltar meldt,	21

Terwijl een bericht uit Sint Petersburg van Zaterdag meldde,	21
Wederzijdsche beschuldigingen.	21
Duitsche overwinningsvreugde.	21
ALLERLEI OORLOGSBERICHTEN.	22
Ook de Tsaar heeft aan koning Albert een telegram gezonden,	22
Niet alleen dat het gemeentebestuur van Antwerpen	22
Een ruitergevecht tusschen Fransche en Duitse cavalerie	22
DE TOESTAND TE PARIJS.	22
Spionnen in Antwerpen.	24
HAAGSCHE BRIEVEN.	24
PELGRIMS VAN LOURDES.	26
NEDERLANDERS IN ZWITSERLAND.	26
HERSTEL ZIEKE MILITAIREN.	26
TERUG UIT ALBANIE.	26
EEN DUITSCHE PUBLICATIE.	27
TEGENSPRAAK.	27
DE OOGST OP HET NEDERLANDSCHE PLATTELAND TIJDENS DEN OORLOG.	27
INTERNEERING EN VERPLEGING GEWONDEN.	28
MILITAIRE BERICHTEN.	28
KAARTEN.	29
TOELAGE GEP. OFFICIEREN.	29
ROODE KRUIS.	29
Te Winschoten is een comité opgericht,	29
Gestrand.	29
Trekhonden.	29
De gevolgen van den oorlog.	29
Uit de Graafschap Zutphen schrijft men aan de "N. R. Ct." :	29
De Tilburgsche industrie.	30
Weigering zilverbons.	30

5

Dit nummer bestaat uit Acht bladzijden.

ONZE EXPEDITIE.

10 Sedert een paar dagen zijn wij erin geslaagd, onze couranten tijdig te bezorgen op de
 spoortreinen, die, hoewel veel vroeger dan anders, thans toch op vaste tijdstippen
 vertrekken. Wij vertrouwen, dat de bladen overal tijdig bezorgd zijn. Wij blijven
 gedurende den namiddag telkens in elk gedeelte onzer oplaag, dat verzonden wordt, de
 15 laatst ingekomen telegrammen over den oorlog opnemen. De volgenden dag geven wij dan
 bijeen de berichten, die in onze eerste editie niet konden worden geplaatst. De
 geabonneerden, wier bladen met latere treinen verzonden zijn, gelieven ons te
 verontschuldigen, indien zij dan enkele berichten tweemaal ontvangen.
 Waar de courant niet tijdig wordt bezorgd, moet dit liggen aan vertraging der treinen
 of aan de plaatselijke bezorging.

20 **DE DIRECTIE.**

DE OORLOG.

25 De toestand te Luik. — Vluchtelingen en gewonden te Maastricht. — Gevechten tusschen
 Russen en Duitschers. — Een nieuwe bedreiging aan België's adres? — De Russische
 troepen in Oostenrijk.

TELEGRAMMEN.

De inneming van Luik.

30 BERLIJN, 9 Aug. (Reuter) Luik is in onze handen. De verliezen van den vijand zijn
 groot. Onze verliezen zullen dadelijk worden gemeld, zoodra die betrouwbaar zijn
 vastgesteld. Het vervoer van drie- tot vierduizend krijgsgevangenen naar Duitschland
 is reeds begonnen. Volgens hier ontvangen berichten stond te Luik het vierde deel van
 het geheele Belgische leger tegenover de Duitschers.

35 BRUSSEL, 9 Aug. (Reuter). Uit officieele bron wordt gemeld, dat Luik berend is,
 hetgeen in overeenstemming is met den gewonen loop van zaken. Alle forten bevinden
 zich in handen der Belgen. Het schijnt dat er geen sprake is van een ernstige
 militaire bezetting van de stad Luik door de Duitschers.

40 BRUSSEL, 9 Aug. ('s Middags 12 uur). (Reuter.) De forten om Luik houden nog altijd
 stand.

BRUSSEL, 10 Aug. (Reuter.) Een compagnie van het 14e linie-regiment hield den 5en Augustus van één uur tot halfzes tusschen Barchon en Evegnée stand tegen een geheel
45 Duitsch regiment, dank zij hun mitrailleuse. De compagnie veroverde een bataljonsvlag en het vaandel van het regiment; twee mitrailleurs werden onbruikbaar gemaakt. De bladen vermelden, dat de Bisschop van Luik en vijftien andere notabelen, onder wie de burgemeester, kamerafgevaardigden en senatoren, zich begaven naar den Duitschen
50 generaal, om te verzoeken, de stad niet te bombardeeren. Zij kregen ten antwoord, dat het bombardement zou plaats hebben, indien de forten zich niet overgaven. De afgevaardigden werden als gijzelaars achtergehouden.
Het bestuur van Namen heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarin met den dood wordt bedreigd ieder ouder dan zestienjarige, die het succes van de verdediging zal belemmeren.

55 BRUSSEL, 10 Aug. (Reuter.) De gouverneur van Wladiwostock zond een telegram, van gelukwensch aan generaal Leman en het garnizoen te Luik. De place Anvers, welke in verbinding staat met de rue von Bary, heeft den naam gekregen van rue Général Leman.
60 Alle Duitschers en Oostenrijkers, die zich niet dadelijk aangeven om hun identiteit en hun woonplaats vast te stellen, zullen beschouwd worden als spionnen.

BRUSSEL, 10 Aug. (Reuter.) In officieele kringen wordt bevestigd, dat rondom Luik of in de stad geen veldslag is geleverd. In Soiron, bij Pepinster, verbleven driehonderd
65 Duitschers in een hoeve; drie gendarmen, die op hen geschoten hadden, werden gefusilleerd en het dorp in een bloedbad veranderd. Men bericht, dat overal de Duitsche cavallerie is teruggetrokken onder het onweerstaanbare geweld van talrijke Fransche troepen, die een zeer groot gedeelte der Duitschers uiteengejaagd hebben. Op het gebied ten Zuiden van de Maas doet zich geen enkele ernstige verwickeling voor.
70 De Duitsche aanvallende houding is volkomen tot staan gebracht. Er wordt geen ernstige strijd verwacht voordat de Franschen en Belgen aanvallend optreden.

BRUSSEL, 9 Aug. (Van onzen Belgischen oorlogscorrespondent). De Duitschers hadden, enkele uren vóór de inneming van Luik, ten Oosten der stad een bres geschoten in de
75 stelling en overmeesterden gedeeltelijk de vestingwerken der forten Bonchon, Evegnéc en Fléron, nadat zij de versterkingen van Lixhe en Haccourt bemachtigd hadden, welke de Duitsche pontoniers zeer fel in het vizier namen en zelfs gelukte het hun een oogenblik de Duitsche vlag op de citadel van Luik te planten na eene vreeselijke bestorming, welke hun duizenden soldaten kostte. Doch de Westerlinie en de Zuid-
80 Westerlinie, vijf geweldige versterkingen bleven onoverwonnen en kwamen nauwelijks in het vuur.

De Noorder-colonnes van het Duitsche leger, die een paar honderd meter van de Nederlandsche grens eene brug sloegen over de Maas, om op te trekken tegen het
85 Belgische leger, dat opereert in den omtrek van Tongeren, zullen deze regimenten gedekt vinden, door de nog geheel intacte Westerlinie van de Luiksche stelling. En voordat het Duitsche leger onbelemmerd kan marcheeren naar Namen zullen nog verscheiden dagen noodig zijn, aangenomen dat het zoover komt.

Na de inneming van de stad Luik bezetten Duitsche soldaten aanstonds alle pleinen, het paleis van justitie en alle openbare gebouwen. Ook vermeesterden zij de
90 brandweer. Tallooze ruiten in de stad zijn vernield, evenals de spanningsdraden van de electricische tram. Om 4 uur werd op last van de Duitsche bezetting door burgemeester Kleijer bekend gemaakt, dat, wanneer in Luik zich feiten zouden voordoen als in de omliggende dorpen, oogenblikkelijk het bombardement op de stad zoude beginnen.

De stad is vol menschen, die uit de omliggende dorpen gevlucht zijn en in Luik den
95 trein willen nemen naar Brussel of Leuven. Vooral op de place St. Lambert en in het Orand-Hotel wemelt het van soldaten, die de laatste nederlagen der Duitschers bespreken. De Belgen hebben witte Duitsche vlaggen met den Duitschen adelaar veroverd en in triomf naar de stad gebracht. Natuurlijk richtten de kogels veel schade aan; op het marktplein is o.a. het uurwerk van het stadhuis stukgeschoten. In de rue Jonfour,
100 waar een groote kliniek ligt, worden de gewonden verpleegd.

Van de duizenden Mausergeweren, vóór de komst der Duitschers ontdekt in Luiksche wapenmagazijnen, welke door Duitsche kooplieden werden gehouden, is een brandstapel
105 gemaakt, omdat zij voor de Belgen onbruikbaar waren wegen kaliberverschil. Tevergeefs heb ik getracht naar Luik terug te keeren. De stad en omstreken zijn niet meer te benaderen. In de forten handhaaft zich de Belgische bezetting krachtig, al wordt zij niet langer ondersteund door het Belgische garnizoen, dat uit de stad terugtrok. Zonder de forten hebben de Duitschers niets aan de stad, en zij doen

wanhopige pogingen, om de forten te nemen. Nog gistermorgen hebben dezen een nieuwen
aanval afgeslagen. Zij beschieten geregeld de Duitsche troepen, wier actie naar den
110 kant van Namen machteloos is gemaakt. Belgische vliegeniers opereeren geregeld en
werpen bommen in het Duitsche kamp.
Het tweede bataljon van het twaalfde linie Belgen, dat Visé verdedigde, is beschoten
tot er geen man overbleef. De Pruisen stonden twintig tegen één Belg. Na ontzettende
115 opoffering is het bijna onverdedigde Visé genomen. Bij de forten van Luik dezelfde
tactiek. Barchon is bestormd door het eene bataljon na het andere, totdat de
loopgraven gevuld lagen met lijken en de versperrende prikkeldraad bedolven was onder
de gesneuvelden.

De Gewonden en Vluchtelingen te Maastricht.

120 MAASTRICHT, 9 Augustus. (Van onze Maastrichtschen correspondent). Ik bezocht zoo
juist het kamp der Luiker vluchtelingen in de Rijkskweekschool. Vele dames en heeren
maken zich verdienstelijk met de verzorging en verpleging van de kinderen en vrouwen.
Hartverscheurende tooneelen spelen zich af. Een Oostenrijksch mijnwerker zat te
125 huilen. Hij werkte sinds jaren in het Luiker mijnbekken. Zijn vrouw met twee
zuigelingen vertoefte hier in het hospitaal, ze was sinds veertien dagen moeder
geworden en lag zwaar ziek in een hospitaal te Luik. Ze werd met haar kinderen op
straat gezet en maakte in doodzieken toestand den langen weg te voet naar Maastricht.
De Pastoor van Sichem, in België, bracht zoo juist zijn twee Duitsche dienstboden in
de kweekschool. Ze zijn uit België gezet.
130 Schippers vertelden me, dat circa tweehonderd schepen, op de Maas en het kanaal
liggende, meestal geladen, zijn verlaten, en de eigenaars zijn gevlucht.
De burgemeester van Warsage, die gefusilleerd moest worden, doch den dans ontsprong,
hield gistermiddag een treffende toespraak. Velen hadden de tranen in de oogen. Allen
zijn vol lot over de buitengewone hulpvaardigheid der Maastrichtenaars.

135 MAASTRICHT, 9 Aug. 1914. Heden was het een buitengewone drukte in de stad; de enkele
treinen, die het station binnenliepen, brachten duizenden plattelandbewoners aan. Ze
kwamen, zoo veel mogelijk, de soldaten bezoeken, die reeds langer dan een week onder
de wapenen zijn. Velen kwamen uit nieuwsgierigheid, om zich van het aanbrenge der
140 zieken door de auto's te overtuigen enz.
Den geheelen dag reden de Roode Kruisauto's met gewonden de stad binnen. Het
Augustijnengebouw is reeds geheel vol, en de burgerhuizen, als lazaret ingericht,
worden eveneens met Duitsche en Belgische gewonden gevuld. Niet alleen in
automobielen, doch in allerlei vehikels worden de gewonden gebracht. Bakkerswagens en
145 camins, sommige zelfs door vrouwen bestuurd, voeren de Roode Kruis vlag.
Bij het passeeren van de transporten met gewonden ontblootte de menigte eerbiedig het
hoofd. In de nabijheid der hoofdmacht heerscht den geheelen dag een ongewone drukte.
Vluchtelingen, door de grensposten aangehouden, worden onder geleide van soldaten met
de bajonet op het geweer aangebracht.

150 Vanmiddag werden 22 uhlanen te paard door Hollandsche ruiters van Eijsden naar
Maastricht gebracht. Dat bracht een ontzettende drukte te weeg. De krijgsgevangen
Duitschers werden naar een kazerne gevoerd.
De in de Sint Servaas uitgestelde noodkist van den H. Servatius, die uitsluitend in
bange tijden van publieken nood en algemeene rampen, oorlog, pest en hongersnood, ter
155 vereering werd uitgesteld, trekt duizenden geloovigen, die een vurig gebed stortten
voor het behoud van den vrede in ons vaderland.

Geen stad in Nederland, die zoo van nabij getuige is van den modernen oorlogsgruwel;
maar ook geene die zooveel bidt!
Wij hadden een onderhoud met een vluchteling uit Luik, een Dordtrechtenaar, die met
160 zijne familieleden en enkele kennissen Zaterdag te Maastricht is aangekomen en
Zondagmiddag met den trein van 4 uur weer naar het noorden is vertrokken. Hij
vertelde:

Ik was reeds eerder van plan geweest, om Luik te verlaten, doch ik stelde maar steeds
uit, op aandringen van mijn kennissen. Doch Vrijdagmiddag om 4 uur pakten we onze
165 biezen en beladen met enkele koffers, aanvaardden wij onder hevige regenbuien, den
tocht naar Maastricht.
Ik woon in de nabijheid der Maas en heb enkele dagen en nachten in den kelder
doorgebracht. De granaten vielen in de Maas, vlak bij mijn woning. Ik behoef u niet
te vertellen van de bange uren, die wij beleefd hebben. U begrijpt, hoe verheugd wij
170 waren, toen vernomen werd, dat de stad door de Duitschers was ingenomen. Allen
kwamen, hoewel schuchter, uit hunne kelders.
Even 4 uur verliet ik Luik; om 8 uur kwamen we in Herstal aan. Daar werd ons
medegedeeld, dat de Duitschers in de richting Luik trokken. En werkelijk, daar kwam

175 een groote troep soldaten aan. De meesten onzer sloegen op de vlucht; de dames gilden
 en liepen wat ze konden. Een hunner had de tegenwoordigheid van geest een officier in
 zijn landstaal toe te spreken, hem vragende of de Hollanders ongemoeid de Duitschers
 en hun posten, zouden kunnen passeeren: "Ich weisz nicht" was het antwoord, o de
 mogelijkheid bestond beschoten te worden door de Duitschers? Ich weisz nicht. Of we
 180 over de Belgische grenzen naar Holland mochten. Weer hetzelfde antwoord. Toen een
 ander officier aangesproken, die dezelfde antwoorden gaf. Wij besloten
 veiligheidshalve om in Herstal te blijven, en zoo overnachten wij in den kelder bij
 een bakker, die met zijn familie eveneens den nacht in den kelder doorbracht.
 Zaterdagochtend halftien vervolgden we de onderbroken reis naar Maastricht, spoedig
 kwamen we aan de brug te Wandre. Daar ontmoetten wij vele vluchtelingen, die niet
 185 verder durfden en ons waarschuwden terug te keeren, daar de Duitschers in aantocht
 waren. Er werd bij Visé weer gestreden. Doch wij stapten door en kwamen ongemoeid te
 Haccourt.

In de herberg zaten twee Duitse militairen; de dames van ons gezelschap durfden
 niet verder, doch het gelukte mij allen te bewegen in de herberg te gaan. De
 190 Duitschers waren uiterst beleefd; ze informeerden naar den oorlog, naar
 courantenberichten. We dronken samen een glas bier; de Duitschers dronken op onze
 gezondheid. Ze vonden het geweldig vervelend, om te moeten vechten, doch het ging
 niet anders; zelf konden ze er ook niets aan doen. Ze gaven ons den raad om
 veilig(er) in Maastricht te komen, om over de brug te gaan aan de overzijde van het
 195 kanaal, want zoo vervolgden zij, aan deze zijde van het kanaal hangen lijken aan de
 boomen; dat mogen de dames niet zien. Het waren lijken van burgers, die, volgens de
 Duitschers, geschoten hadden op Het Roode Kruis, en op Duitse soldaten. Tot straf
 en schande werden ze opgeknoopt, en kregen daarna een kogel door het hoofd. Op den
 weg naar Maastricht zagen we vele Duitse militairen, die toegangswegen hadden
 200 bezet. De brug bij Lixhe werd door een sterke wacht bewaakt.

In de nabijheid van St. Pieter bereikte we de Hollandsche grens. Met ons tweeën
 werden we tusschen soldaten naar Maastricht gebracht. Onze zagsman vertelde nog, dat
 hij have en goed in den steek had moeten laten, en dat de Duitschers niemand op de
 dorpen kwaad deden; dat had hij van de dorpelingen zelf vernomen. Ze betaalden eten
 205 en drinken.

Er waren echter personen, die uit angst of haat hun deuren niet voor de Duitschers
 wenschten te openen. Dan maakten de Duitschers korte metten en verschaften zich met
 geweld toegang.

210 **MAASTRICHT, 3 Aug. (Van een bijzonderen correspondent).**

Den geheelen dag worden er nog gewonden aangebracht, meest Duitschers, vandaag naar
 verhouding veel meer infanterie. Als ik aankom worden juist een viertal licht-
 gewonden ontslagen en in een auto naar Houthem gebracht, op het buitengoed van den
 heer Francken. Roerend is het de dankbaarheid van de jongens te zien. Vóór de auto
 215 wegrijdt moeten nog eens en nog eens de handen gedrukt worden van hen, die op zoo
 zorgzame wijze voor hen waak ten en lachende, doch met tranen in de oogen, wuiven ze
 nog als de auto wegsnort.

Heel even wist ik een paar woorden met gewonden te wisselen, doch uit hun
 individueele mededeelingen kan men zich geen juist overzicht nog vormen van den stand
 220 der zaken. Zeker is, dat de Duitschers terrein winnen en Luik met zijn fortengordel
 gevallen is, op misschien één enkele stelling na, doch 't schijnt wel een Pyrrhus-
 overwinning te zijn, verkregen ten koste van tallooze mannen, die – zoo ze gedood
 zijn – met de meeste snelheid door de Duitschers begraven schijnen te worden. Vandaag
 kwam een schuit "geladen" als het ware, met gewonden aan, terwijl ze ook voortdurend
 225 in allerlei voertuigen door de straten reden. De meesten kwamen van Petit Lamey, wat
 op korten afstand ten N. W. van Eijsden aan de Limburgsch-Belgische grenzen ligt.
 Hieruit en ook uit mededeelingen van gewonden blijkt me, dat Duitse troepen ook
 eenigszins Noordelijk oprukken en, ook de streken om Tongeren reeds bezet zijn.
 Paarden werden den geheelen dag nog opgevangen, de meeste nog gezadeld en bij het
 230 vallen van den avond zag men op de Maasbrug in de richting Visé ook weer den
 vuurgloed in het geteisterde België. Is het wonder, dat de Maastrichtenaren onder
 zooveel ten slotte hunne bedaardheid verliezen. Veel meer echter dan al dat gepraat
 op straten en pleinen, in café's; en koffiehuisen trof me, hetgeen ik aanschouwde en
 hoorde, toen een groote menschenzee, op het Vrijthof plots voor me opdoemde.

235 Daar beweegt zich in de volmaakste orde, geschaard in schier eindeloze rijen,
 katholiek Maastricht, op weg naar het Huis Gods om den vrede af te smeeken aan Hem,
 die reeds eens de vrede door Zijn eigen bloed hergaf. Tot Hem wenden zij zich door
 bemiddeling zijner heilige Moeder Maria, de Sterre der zee. Door enkelen wordt luide
 het Wees Gegroet voorgebeden en duizenden antwoorden. De kerk kan hen allen niet

240 bevatten, doch dan scharen ze zich in een compacte massa op het groote voorplein,
 waar ze door den priester worden toegesproken en bemoedigd. Daarna verspreidt de
 menigte zich weer door de stad, doch voortdurend, tot laat in dien avond, kom ik nog
 groepjes van drie, vier personen tegen luide den rozenkrans onder elkander biddend.
 245 Deutsche gewonden vertelden me reeds, hoe zeer verontwaardigd hunne troepen waren,
 door dat de Belgische grensbewoners op onverwachte wijze de binnendringers
 neerschieten. Werden dezulken eerst gefusilleerd, de laatste dagen schijnt men ze
 eenvoudig aan de boomen op te knopen. Door de verontwaardiging der Deutsche troepen
 zien ze echter bijna ieder particulier voor een verrader en spion aan. Zoo verging
 250 het ook een jongen Maastrichtenaar, die de grenzen overgetrokken was en zelfs zoo
 onnoozel was om belangstelling te toonen in het slaan van een brug door Deutsche
 troepen. Al spoedig was hij als spion gearresteerd. De handen werden geboeid op den
 rug, en met touwen aan de paarden gebonden, werd hij met drie andere gevangenen door
 cavaleristen naar den commandant geleid. Een soort verhoor volgde nu, waaruit den
 Maastrichtenaar duidelijk bleek, dat men het er over eens scheen, dat opknoopen voor
 255 zulke kerels als hij, nog maar het beste was. Ze hadden natuurlijk allemaal niets
 gedaan, maar zij waren het toch, die hun mannen verraderlijk neerschoten enz.
 Gelukkig voor het jongmensch, had zijn vader, die zich met een groep andere
 nieuwsgierige menschen aan de grenzen bij Mesch bevond en de gevangenen langs had
 zien gaan, zijn zoon herkend, en de oude man aarzelde niet om te trachten den
 260 Duitschen officieren duidelijk te maken, dat zijn zoon zich enkel door te groote
 nieuwsgierigheid had laten leiden. Met eene ernstige berisping werden beiden nu weer
 over de grenzen gewezen, daar de vader, Duitscher van geboorte, bewijzen van goede
 relaties met Deutsche militaire autoriteiten kon overleggen.
 Nog luid snikkend kwam het jongmensch weer op den vaderlandschen bodem terug. Hij
 265 gaat niet meer terug om te kijken!

MAASTRICHT, 8 Aug. (Van onzen oorlogscorrespondent). Ik weet niet wien het meeste
 medelijden toekomt, de geteisterde Walen, of de geteisterde Pruisen. Ik maakte
 gisteren een niet ongevaarlijken tocht over Mesch in het gebied waar het vijfde
 270 Deutsche legerkorps pas gedecimeerd is doorgetrokken, en gevolgd door duizenden
 versche strijdkrachten. Mijn gids was een jonge Limburger, onverschrokken strooper,
 die elken binnenweg kent, waarvan dit land zoo vol is, binnenwegen, die catacomben
 ijken onder het overhuivend gebladerte, dat geen licht doorlaat, Zoo heb ik Mouland
 kunnen naderen en Bernau, terwijl Deutsche cavalerie en artillerie den grooten weg
 275 aftoogen. Ik stond verbijsterd. Er zijn vele estaminets in het Walenland en van al de
 huizen zijn de estaminets het eerst en het meest geplunderd.

Ik ontmoette een dolend vrouwtje dat tot den vorigen avond haar eenig varken was gaan
 voeren en op haar laatsten tocht het huis in brand vond. Geen enkel huis of stal had
 280 nog een deur, de hekken van hofsteden waren afgebroken, alles was afgesleept naar de
 Maas voor bruggenbouw, want alle meegevoerde materiaal was door de Belgen
 weggeschoten. Elk levend wezen was vermoord of gevlucht en zoo ik de gruwelen dezer
 brandschatting moest beschrijven, gelijk ik ze zag aan de lijken, ik kon niet
 eindigen.

285 Er is in Eijsden eene oude vrouw van acht en zeventig jaar, die sinds drie dagen
 beeft bij het minste gerucht, omdat de uhlanen haar eene lans en revolver op de borst
 zetten. Ik geloof de gruwelen niet, die ze mij getuigde met een hartstochtlijken
 eed.

Een der leugens van dezen geforceerden doortocht is, dat de boeren schoten, dat ze
 290 bovendien schoten met dum-dum-kogels, gelijk de Duitschers zeggen! Ik kan bevestigen
 dat er franc-tireurs gevochten hebben te Visè, doch zij waren geen landlieden, wier
 woningen men aanstak, doch Belgische beambten met wapenen.

Ik geef u zonder twijfel andere inlichtingen dan de overige couranten ontvangen, doch
 ik reis niet per Roode Kruis auto's en ga de Deutsche officieren mijne sigaren niet
 295 aanbieden.

Feiten zijn echter feiten. En hoezeer ik ook de edelmoedigheid en de goedheid van
 sommige Duitschers bewonder, evenzeer moet ik de buitensporigheid van de
 onbarmhartigen afkeuren. De lucht is klaar dezen morgen en er snorde weer eene
 vliegmaschine boven het eindpunt van Holland om in den Belgischen horizon te
 300 verdwijnen. Een zeventigtal Belgische krijgsgevangenen passeerde den rijksweg naar
 Maastricht. Velen riepen: "Vive la Belgique!" Ook de kanonnen daverden weer en
 Duitschland lost voortdurend, nieuwe regimenten. Wat is bestand tegen deze duizenden
 en duizenden Duitschers?

305 MAASTRICHT, 9 Augustus. (Van onzen Maastrichtschen correspondent.) Hedenochtend klonk

het kanongebulder zuidelijker en in oostelijke richting. Drie vliegtuigen vlogen
ever de stad van oost naar west. Dertig geïnterneerde Duitsers zijn heden naar het
interneringsdepot te Alkmaar overgebracht.

310 Aan den garnizoenscommandant werd heden overgegeven een zwervende Belgische
cavaleriepatrouille van 25 man, onder commando van een officier; ze is in de omgeving
van Eijsden door de Hollandsche grensposten opgevangen. De patrouille vluchtte op
Hollandschen bodem bij achtervolging door de Duitsers.

Botsing tusschen Russische en Duitse troepen.

315 BERLIJN, 9 Aug. (Reuter). Van Rusland's talrijke ruiterscharen, die Duitsland
zouden moeten overstroomden, zijn sterke afdeelingen het grensgebied binnengevallen.
Zij zijn echter afgestuit op de Duitse grenswacht. Heden hebben twee
landweercompagnieën een aanval afgeslagen van Russische infanterie, die met machine-
geweren versterkt was.

320 Heden werden verder de eerste Russische kanonnen – acht in getal – veroverd. Geen
enkele Rus staat op Duitse gebied. De mobilisatie van het Duitse leger had zonder
stoornis plaats. De transporten voor den opmarsch tegen Rusland zijn in vollen gang.
De voorsprong, die Rusland door zijn in het geheim ondernomen mobilisatie had, is
ingehaald. De geest der Duitse troepen is voortreffelijk.

325

Verviers ver-Duitscht.

BRUSSEL, 9 Aug. (Reuter). Volgens "Le Peuple" bevindt de burgemeester van Verviers
zich als gevangene in handen der Duitsers. De Duitsers hebben er een
gemeentebestuur ingesteld.

330

Gevangen en gedeserteerde Ulanen.

BRUSSEL, 9 Aug. (Reuter). In het Zuiden der provincie Namen is een patrouille ulanen
krijgsgevangen gemaakt.

335 BRUSSEL, 9 Aug. (Reuter). De "Chronique" meldt, dat vier ulanenofficieren gisteren
per auto te Namen aankwamen en verklaarden gedeserteerd te zijn.

Bedreigt Duitsland België opnieuw?

340 BRUSSEL, 9 Aug. (Reuter.) Volgens de "Gazette" zou de Duitse regering opnieuw aan
de Belgische een telegram gezonden hebben, vervat in dreigenden vorm.

Een gevecht tusschen de Duitse en de Engelsche vloot.

345 LONDEN, 9 Aug. (Reuter.) De Admiraliteit maakt bekend, dat Duitse onderzeeërs
gisteren een aanval hebben gedaan op een van de eskaders van de vloot. Geen enkel
Britsch schip werd beschadigd. Een Duitse onderzeeboot is gezonken.

Gevecht aan de Duitse-Russische grens.

350 BERLIJN, 9 Aug. (Reuter). Eene afdeeling van de grenswacht te Biella, oostelijk van
Johannisburg, sloeg den aanval af van eene Russische cavaleriebrigade. Acht kanonnen
en vele munitie-caissons vielen in Duitse handen.

Turksche schepen voor de Engelsche vloot.

355 KONSTANTINOPEL, 8 Aug. (Reuter). De regering maakt officieel bekend, dat
Engeland ? ?land in aanbouw zijnde Turksche linesschepen, de "Sultansman" en
"Reschadieh", benevens twee in aanbouw zijnde voor Chili bestemde en door Turkije
aangekochte torpedo-vernielers van 1850 ton bij de Engelsche vloot heeft ingedeeld.
De linesschepen zijn herdoopt in "Agincourt" en "Erin". Deze handelwijze van Engeland
heeft in Turkije de grootste verontwaardiging gewekt en van alle kanten protest
uitgelokt.

360

DE RUSSEN IN OOSTENRIJK.

**SINT PETERSBURG, 10 Aug. (Reuter.) Russische troepen zijn het Oostenrijksch
grensgebied binnengedrongen door de vallei van de Styr en hebben de vijandelijke
voorposten voor zich uit gejaagd.**

365

Zuid-Afrika en het Britsche rijk.

370 KAAPSTAD, 8 Aug. (Reuter). Van den Horst, een invloedrijk leider van de Herzogpartij,
schrijft in "Ons Blad" een artikel, waarin hij herinnert aan de verwantschap tusschen
België en Engeland en zijn vreugde uitsprekt over het feit, dat het rijk, waartoe de
Unie behoort, het zwaard heeft getrokken ter verdediging van een stamverwant volk en
van de idealen, die door Duitsers bedreigd worden. Hij spoort de Zuid-Afrikanen aan

alles te doen, wat in hun macht is om de regeering van de Unie en van het Rijk te steunen, opdat het recht zegeviere.

375 **Ook Portugal.**

LISSABON, 9 Aug. (Reuter). De president van den ministerraad verklaarde in de Kamer en den Senaat onder bijval, dat Portugal in geen geval zou te kort schieten in zijne verplichtingen als bondgenoot van Engeland. Deze verklaring houdt evenwel niet in, dat Portugal voornemens zou zijn, onmiddellijk zijne neutraliteit op te geven.

380 **Verzette bakens.**

STOCKHOLM, 9 Aug. (Reuter.) De leider der liberale partij, de vroegere minister-president Staaff, deelde aan het ministerie mede, dat de liberale partij de oppositie tegen de regeeringsvoorstellen betreffende de landsverdediging opgeeft, met het oog op den ernstigen internationalen toestand.

Straffe maatregel.

390 LONDEN, 8 Aug. (Reuter). Het Lagerhuis heeft een wetsvoorstel aangenomen, waardoor de "Boards of Trade" bevoegd zijn verklaard om bezit te nemen van alle overtollige voorraden voedingsmiddelen, wanneer het opleggen daarvan dient, om de prijzen op onredelijke wijze op te drijven.

Zwitserland's neutraliteit bedreigd.

395 LONDEN, 9 Aug. (Reuter). Uit Bern wordt aan de "Times" bericht, dat 40.000 man Oostenrijksche troepen aan de Zwitsersche grens staan.

IJMUIDEN, 10 Aug. (Eigen bericht) Het Nederlandsche stoomschip "Kortenaer"

400 is hier met een lading hout uit Archangel binnengekomen, en rapporteert op de Noorsche kust door een Engelsche torpedoboot te zijn aangehouden. Na een onderzoek kreeg het verlof zijn reis naar Nederland voort te zetten. Verder heeft de "Kortenaer" geen oorlogsschepen gezien, ook niet bij Doggersbank.

De wreedheden in de Belgische grensgemeenten.

405 Het schijnt onbillijk, om, zoolang het hooren wederhoor nog niet voldoende kan worden toegepast, het Duitsche leger over het algemeen aansprakelijk te stellen voor enkele excessen, die door sommige Duitsche soldaten in Belgische grensdorpen heeten gepleegd. Elke oorlog is iets wreeds en leidt tot wreedheden van oorlogvoerende partijen over en weer. Do jongste Balkankrijg is daarvan een vernieuwd bewijs geweest. De Nederlandsche en Belgische correspondenten, die op het oogenblik onze voornaamste nieuwsbronnen zijn, hoorden in hoofdzaak van Belgische vluchtelingen het verhaal der zoogenaamde gruwelen. En indien hier of daar door een afzonderlijk patrouille al excessen bedreven werden, gaat het nog niet aan daarvoor het geheele Duitsche leger aansprakelijk te stellen, gezwegen van de mogelijkheid, dat als excessen worden uitgekreten wat feitelijk de uitoefening van het harde oorlogsrecht is, hetwelk aanslagen, door burgers van bezette streken op geregelde troepen gepleegd, onmiddellijk met den kogel straft.

415 En dat hier en daar door de Belgische bevolking de uitoefening van het oorlogsrecht werd uitgelokt, kan moeilijk ontkend worden. Nog heden schrijft ons een onzer correspondenten, die de jongste dagen diep in het Waalsche doordrong:
420 "Zooals ik de Waalsche boeren en mijnwerkers heb zien vechten, heb ik het mij nooit kunnen voorstellen. De slachting van Bressoux geeft een idee van de 'beschaving' waarmee zij strijden. Eerst doortocht verleenen aan Duitsche troepen, en dan trouweloos een geheel bataljon neerschieten. Van lieden met zulk een onmenselijke psychologie kan men alles verwachten. In plaats van kalm te berusten in de bezetting van hun land door een verpletterende overmacht, vallen zij als woeste duivelen op de Duitsche soldaten aan, om zich in hun razernij door hen te laten fusilleeren. En die mijnwerkers zijn nu voorzien tot in het bekken van Charleroy toe van dynamietpatronen. De Franschen van 1870 hadden veel kalmer turko's. De Duitschers toonen ook een groote doodsverachting, maar deze is waardig, rustig en verdient
425 bewondering. Zij wijken voor niets, gaan onverschrokken voorwaarts en bedenken zich geen oogenblik als het commando hen in het grootste gevaar stuurt. Ook de Belgische geregelde troepen zijn magnifiek in hun bewonderenswaardig elan, en men kan het slechts betreuren, dat twee zulke dappere volken trachten elkander te vernielen.

435 Nog van een andere zijde, welke groot vertrouwen verdient, ontvingen wij de beste inlichtingen over het moreel der Duitsche troepen.

'Zij zijn niet alleen - wordt ons geschreven - hoffelijk tegen de Limburgers, maar

ook tegen de Belgen, indien hen deze niet beleedigen en zelfs beschieten. Ik sprak
zoo even iemand, die een troepje gevluchten uit Moulant, met hun pastoor –
440 doodgeschoten?? – aan het hoofd. Zij bekenden volmondig dat enkele heethoofden onder
hen de schuld van hun ongeluk waren. De Duitschers waren eerst voorkomend jegens hen
geweest. Ook keurde de burgemeester de handelwijze van den veldwachter af, die een
troep Duitschers wilde slaande houden, en de burgers opvorderde met hem op hen te
schieten.'
445 Men zal verstandig doen, de elkander tegen sprekende berichten, welke in deze dagen
de gruwelen van het oorlogsveld vermelden, zoo nuchter mogelijk op te vatten. De
juiste toedracht der zaken kan in de thans heerschende verwarring moeilijk worden
vastgesteld.

450 **Men zie verder voor den Oorlogstoestand het Tweede Blad en de Laatste Berichten.**

Amsterdam, 10 Aug. 1914.

BUITENLAND.

OORLOGSGERICHTEN.

455 Volgens een bijzonderen berichtgever van de "XXe Siècle" heeft het 153e Fransche
linieregiment het 156e Duitsche infanterieregiment met 125 mitrailleuses gevangen
genomen; het 10e chasseurs zou 80 pCt. van zijn sterkte hebben verloren.

Het bericht over den zeeslag bij Doggersbank tegensprekende,
460 zeide minister Mc. Kenna in het Lagerhuis o.a.:
"Het Huis", aldus zei de minister, "zal met mij ten sterkste afkeuring uitspreken
over de fabricatie van onjuiste berichten, die misschien in dit geval niet
expresselijk is geschied, maar die wel eens zou kunnen bedoeld zijn om aan een blad
meer lezers te bezorgen".

465 **Italië blijft volhouden bij zijn besluit tot het bewaren der neutraliteit.**
Het weigert zich in het conflict zijner bondgenooten te laten betrekken.
Volgens den "Daily News"-correspondent, Mackenzie, te Rome, is de Italiaansche gezant
te Weenen, die te Rome met den Koning en de regeering had geconfereerd, naar Weenen
470 teruggekeerd met de besliste mededeeling, dat Italië's houding ongewijzigd blijft en
dat Italië zijn neutraliteit zal handhaven.
De "Star" weet te verzekeren, dat Duitschland en Oostenrijk-Hongarije grooten druk
hebben geoefend op de Italiaansche regeering en op koning Victor Emmanuel om Italië
ook in het conflict te betrekken, en dat verleidelijke aanbiedingen van territoriale
475 vergrooting zijn gedaan. De Italiaansche regeering bleef echter standvastig en wees
er op, dat het onmogelijk is in te gaan tegen de openbare meening, die nimmer
vijandelijkheden tegen Groot-Britannië of Frankrijk zou dulden.

GEMENGDE BERICHTEN.

480 **De Paters Lazaristen naar hun vaderland terug.**
De in verbanning levende Duitsche Lazaristen, die in het collegium Marianum en in
Bocholtz bij Maastricht en in het Hervedal nog andere huizen hebben, zijn bij den
eersten oproep naar hun vaderland vertrokken, en zich ter beschikking gesteld van het
leger of het Roode Kruis. Zooals in 1866 en 1870 bieden dus ook thans weer de wonen
485 van den H. Vincentius à Paulo hun diensten aan . voor 'die Heimat.'

Luik.

Dit schijnt wel vast te staan, dat de stad Luik in handen der Duitschers is of
geweest is, doch dat de forten nog alle twaalf door de Belgen worden bezet. Met opzet
490 schrijven wij schijnt, want onophoudelijk spreken de berichten elkaar tegen. Uit de
beste bron echter, n.l. van den generalen staf van België zelf, wordt thans het
volgende gemeld dd. 8 Augustus:
"De Duitsche troepen, die ons grondgebied overrompeld hebben, zijn twee dagen lang
tegengehouden door de heldhaftige verdediging van de versterkte vesting Luik.
495 "Deze stelling, welke tot nog toe bezet was door een sterk garnizoen, belast met de
dekking der mobilisatie, zal van heden, Vrijdag, af, aan eigen kracht worden
overgelaten.
"Luik is een stelling, uit forten samengesteld, wier vorm een geïsoleerde verdediging
toelaat, zonder hulp van een centraal garnizoen.
500 "Het versterkte garnizoen, dat in de laatste dagen talloze schermutselingen heeft
doorstaan, zal zich dus bij de hoofdmacht voegen van ons leger, hetwelk gereed is in
samenwerking met de Franschen en Engelschen den aanvaller terug te slaan."
Hieruit zou men mogen opmaken, dat het garnizoen der stad teruggetrokken is naar den

505 kant van Leuven; da twaalf forten echter waren Zondagmiddag om twaalf uur nog alle in
de macht der Belgen. Uit is waarschijnlijk, dat de Duitsche troepen in de stad
geweest zijn, doch dat men van een ernstige bezetting niet kan spreken, en dit vooral
hierom, omdat zij met hun paarden en vooral kanonnen niet langs de forten kunnen. De
Duitschers moeten ofwel ten noorden of zuiden, dus langs Visé of langs Hoei een
510 omtrekkende beweging maken, over de Maas heen en aldus met hun tios? in de stad
komen, òf dadelijk optrekken, doch zal dit gepaard gaan met enorm verlies van
materieel, daar de forten de wegen geheel bestrijken. Daar men thans bericht van een
troepenbeweging door het heuvelland tusschen Luik en Dinant, de Goudrot genaamd en
ook bij Hoei reeds uhlanan gesignaleerd zijn, kan men verwachten, dat de Duitschers
515 een omtrekkende beweging langs het zuiden en noorden maken. Dit kost hun ontzaglijk
veel tijdverlies en vooral het proviandeeren zal hun veel moeilijkheden berokkenen.
Intusschen kan het Fransche leger zich bij het Belgische hebben aangesloten. Dat de
Duitschers ook ten noorden omtrekken, schijnt bewezen te worden door berichten uit
Maastricht, waar men in de richting van Tongeren het kanonvuur duidelijk kan hooren.

520 **Duitschers in Namen en Luxemburg.**

De "Nieuwe Gazet" schrijft:
Terwijl het gros van het Duitsche leger met alle geweld Luik voorbij wil, tracht
klaarblijkelijk een andere afdeeling, langs den rechter-Maas-oever, door Namen en
Luxemburg naar de Fransche grens vooruit te dringen.
525 Overall in deze provinciën zijn Duitsche uhlanan gezien.
Met groepjes van drie, vier dringen zij tot in de kommen der dorpen door om het
terrein te verkennen.
Midden in de stad Namen reden er twee. Een karabinier-wielrijder, die ze zag, steeg
van zijn rijwiel, en schoot er een van neer.
530 Op andere plaatsen ook werden van deze uhlanan door Belgische soldaten, gendarmen en
zelfs burgerwachten omvergeschoten.

Proclamatie van Koning Albert.

535 Koning Albert heeft uit het hoofdkwartier te Leuven de volgende proclamatie gericht
aan het Belgische leger.
Onze kameraden van de 3e legerafdeeling en de 15e gemengde brigade, gaan terug binnen
onze linies treden, na als helden de versterkte vesting Luik te hebben verdedigd.
Aangevallen door legermachten, viermaal sterker dan de hunne, hebben zij al de
aanvallen afgeslagen! Geen enkel der forten werd veroverd, Luik is nog steeds in onze
540 macht.
Vlaggen en vele krijgsgevangenen zijn de tropheen van deze dagen.
In naam der Natie, groet ik u, officieren en soldaten van de 3e legerafdeeling en 15e
gemengde brigade. Gij hebt uw vollen plicht volbracht, eer gedaan aan onze wapens, en
aan den vijand getoond wat het kost, onrechtvaardig een vreedzaam volk aan te vallen,
545 dat uit zijn heilige zaak een onoverwinnelijke kracht put. Het vaderland heeft het
recht, fier op u te zijn.
Soldaten van het Belgische leger, vergeet niet dat gij op de voorposten staat van de
ontzaglijke legers van dezen reuzenstrijd, en dat wij maar alleen de aankomst van
onze Fransche wapenbroeders afwachten om de volledige overwinning te behalen.
550 De gansche wereld heelt het oog op u gevestigd. Toont door de kracht van uw slagen,
dat gij vrij en onafhankelijk wilt leven.
Frankrijk, dat edel land, dat men in de geschiedenis steeds de rechtvaardigheid en de
edele zaken zag verdedigen, vliegt ons ter hulp, en zijn legers trekken ons gebied
binnen. In uw naam zend ik hun een broederlijken groet. ALBERT.

555 **BINNENLAND.**

Amsterdam, 10 Augustus.

DE KATHOLIEKEN EN DE OORLOG.

560 De "Osservatore Romano" bevat in het nummer van 31 Juli een vermaning van den H.
Vader aan de Katholieken van de geheele wereld. Wij ontleenen daaraan het volgende:
"Terwijl bijna geheel Europa meegesleept wordt in de branding van een hoogst
onzaligen oorlog, aan welks verwoestingen en gevolgen niemand kan denken, zonder zich
gedrukt te gevoelen door smart en ontzetting, worden ook Wij door de hevigste smart
aangegrepen bij de gedachte aan het welzijn en het leven van zoovele burgers en
565 volken, die ons zeer na aan het harte liggen.
"Bij zulk een vreeselijke ramp gevoelen en beseffen Wij wel, dat de liefde des
Vaders, alsmede ons apostolisch ambt eischt, de gemoederen tot Dengene te leiden, van
Wien alleen hulp komen kan, tot Christus, den Vredevorst en den machtigen Middelaar
tusschen God en de menschen. Wij vermanen daarom de Katholieken van de geheele

570 wereld, zich vol vertrouwen te wenden tot den troon van genade en erbarming.
 "De geestelijkheid ga allen anderen met haar voorbeeld voor, door, volgens de
 aanwijzingen der Bisschoppen, de openbare godsdienstoefeningen en gebeden te
 verrichten, teneinde te verkrijgen, dat God, tot medelijden bewogen, toch spoedig de
 575 onzalige oorlogsfakkels weder afwende en den verheven leiders der volkeren vrede-
 gedachten ingeef!"

ONGEPAST.

Er zijn waarlijk nog lieden, die in deze droevige tijden den uitgebarsten
 Europeeschen oorlog benutten, om op de meest ongepaste wijze op het Christendom af te
 580 geven. Zoo schreef de "N. Arnh. Ct."

"De algemeene oorlog is het bankroet van het Christendom, dat na twintig eeuwen toont
 de menschheid niet tot beschaving te hebben kunnen brengen". Het gezonde verstand zou
 juist zeggen, dat een oorlog, als die thans Europa in brand zet, het bankroet
 585 beteekent van de beschaving, die zich stelselmatig tegen het Christendom te weer
 heeft gesteld, terwijl zij haar vrijen wil misbruikte voor de bevordering eener
 goddelooze en dus basislooze cultuur, welke in zichzelf wel een grond zoekt om te
 bestaan, maar hem niet vindt en daarom telkens in geweldige conflicten al de
 buitensporigheden van haar egoïsme wreekt. Maar het gezond verstand telt niet meer
 590 mee bij sommige geesten, die telkens op het Christendom lostrekken, zoodra de
 menschheid getroffen wordt door een ramp, welke veeleer door gebrek aan Christendom
 ontketend werd.

Er zouden meer dergelijke uitlatingen te signaleeren zijn, welke de vrijzinnige pers
 beter deed achterwege te laten in deze dagen van schrikkelijken ernst. Zelfs in de
 Fransche Kamer hebben bij het begin van den oorlog Socialisten, Radicalen en
 595 Katholieken elkander de hand gereikt ter verdediging van het ééne vaderland. "Er zijn
 onder ons geen partijen meer, alleen nog Franschen", zei aldaar de voorzitter
 Deschanel. En in ons land deed het neutrale dagblad "De Tel." een plaat teekenen,
 waarop vertegenwoordigers van alle Nederlandsche partijen in de Tweede Kamer hunne
 handen in elkander legden, uitgenomen een vertegenwoordiger van de katholieke partij,
 600 die wel geregeld haar leden voor caricatuurbeelden moet leenen.

En terwijl katholieke zusters in het zuiden van Limburg stichtende voorbeelden van
 toewijding geven, welke de bewondering van Z. K. H. Prins Hendrik hebben weggedragen,
 zijn correspondenten van liberale bladen aanmatigend genoeg, om ter wille eener
 605 futiliteit deze zusters als "bekrompen" voor te stellen". Zulke vrijzinnige
 pedanterie is even afkeurenswaardig als de tacteloosheid, waarmee het "Hbl." nog de
 vorige week op zeer partijdige wijze den arbeid der Belgische kloosterlingen in zijn
 kolommen liet bespreken, en de valsche voorstelling in de "N. Rott. Ct." van de
 "aanbidding" der Zeesterre te Maastricht.

Het is in deze dagen meer dan ooit noodig te zoeken, wat vereenigt en niet wat
 610 verdeelt.

RUSTIG BLOED.

Onder dit opschrift publiceert de hoofdredacteur van de hier te lande verschijnende
 "Deutsche Wochenzeitung" een artikel, hetwelk wij hieronder laten volgen. Hier en
 615 daar vertoont een deel van ons publiek – het blijkt ook uit enkele organen der
 provinciale pers – neiging, om af te wijken van den weg der voorzichtigheid en
 stemming te maken tegen Duitschland. Reeds heeft het "Hbl." zich genoodzaakt gezien,
 om een woord ter bescherming van de bedreigde belangen te schrijven der in ons land
 wonende Duitschers.

Dat men de zelfs in den Duitschen Rijksdag onrechtmatig genoemde oorlogsgedaan afkeurt,
 welke met schending van alle plechtige overeenkomsten de neutraliteit schond van
 België, – laat het zijn. Maar dat men onschuldigen zou laten boeten voor de politiek
 van hun land is even afkeurenswaardig als de onnoodige ruwheden, die in deze tijden
 625 vol opwinding en haat in Frankrijk en België tegen Deutsche inwoners, in Duitschland
 tegen Franschen en Russen bedreven zijn. Gaarne verleen wij daarom plaatsing aan
 het thans volgend artikel in de "Deutsche Wochenzeitung":

Een eeregroet moeten wij brengen aan de Nederlandsche pers, welke te midden van den
 wereldbrand een waarlijk klassieke rust betracht en niet de geringste poging
 aanwendt, om den steeds groeienden haat des volks tegen Duitschland te bevorderen.
 630 Deze vijandige stemming des volks is, van zuiver menschelijk standpunt beschouwd,
 begrijpelijk. Tot nu toe had het Nederlandsche volk op het woord van onzen keizer als
 op een rots gebouwd. Toen nu de eerste, spoedig herroepen berichten van de schending
 der Belgische neutraliteit de ronde deden, haalde dan ook iedere vereerder des
 keizers – en er waren er ontelbaren – betwijfelend de schouders op. Wilhelm II had
 635 toch nog bij zijn jongste bezoek, aan Brussel gebracht, met bijzonderen nadruk

verklaard, dat België's neutraliteit niet zou geschonden worden.

640 Toen viel het bericht van den slag bij Visé onder de menschen. Vernietigend werkte dit nieuws op alle vrienden van Duitschland. Men trok de conclusie: als het aan België verpande woord des keizers geen waarde meer heeft, dan zal deze ook niet de gelofte houden, welke hij bij zijn bezoek aan Amsterdam ten overstaan van koningin Wilhelmina en het bijeengestroomde volk heeft afgelegd. In dezen twijfel werd het volk nog versterkt door de van haat trillende artikelen der leidende Engelsche, Fransche en Belgische bladen, tegenover welke van Duitsche zijde geen verdediging staat, daar sedert 31 Juli geen enkele Duitsche krant meer de vaderlandsche grens heeft gepasseerd en wij over geen sleutel ter oplossing van het raadsel der Duitsche politiek beschikken. Wij kunnen dan ook onmogelijk de dagelijks wel honderd maal tot ons gerichte vraag beantwoorden: "Wat bezielt Duitschland toch, dat het 't volkenrecht met voeten treedt en aldus alle volkeren tegen zich onder de wapenen roept? Voelt het zich sterk genoeg, om heel alleen den strijd met de wereld te aanvaarden?" Wij kunnen slechts hopen, dat de vlammen van den wereldbrand ons vaderland niet moge verteren en dat dat deel van het Nederlandsche volk, hetwelk meer zijn hart, dan zijn koel verstand laat spreken, die vlammen niet helpt aanwakkeren en de hier wonende Duitschers reeds nu aan dat vuur overgeeft. Immers de Nederlanders worden in Duitschland met de grootste hoffelijkheid behandeld.

655 Welk verstandig, beschaafd mensch zou deze Duitschers, van wie toch ontegenzeggelijk velen tot den opbloei van den Neerlandschen handel hebben medegewerkt, voor de daden der regeering van hun vaderland verantwoordelijk willen stellen? Wie zou het den dienstplichtigen onder hen kwalijk willen nemen, dat zij, zooals hun heiligste plicht gebiedt, naar het vaderland en te wapen gesneld zijn? Bezielt den Nederlander niet dezelfde ijverige liefde voor zijn vaderland?

660 Moge dan de haat van het eene individu tegen het andere verdwijnen! En als de een of andere Duitscher toch onder de gevolgen daarvan leiden moet, dan blijve hij zoo lang mogelijk koelbloedig. Hij zal daarbij troost vinden in de gedachte, dat zoovelen onzer landslieden in Engeland, Frankrijk, Rusland en België hun woonplaats tot nu toe als bedelaars hebben moeten verlaten, terwijl zij in Nederland van de verschrikkingen van den oorlog bevrijd blijven.

DUITSCHTE BERICHTEN.

De Duitsche legatie te 's Hage maakt het volgende bekend:

670 In een Oranjeboek, dat de Russische regeering over de aan het uitbreken van den oorlog voorafgegane onderhandelingen openbaar maakt, wordt door haar beweerd, dat Duitschland het laatste bemiddelings-voorstel van Sir Edward Grey heeft afgewezen. Deze bewering komt, naar wij uit de meest betrouwbare bron vernemen, niet met de feiten overeen. Integendeel, Duitschland heeft te Weenen zoo warm mogelijk het laatste voorstel van Sir Edward Grey ondersteund, hetwelk, gelijk bekend is, daartoe strekte, dat Oostenrijk na de bezetting van Belgrado en van Servisch grondgebied in onderhandelingen zou treden. De hiermede beoogde bemiddeling werd echter door de Russische mobilisatie illusoir gemaakt. Voorts beweert de Russische Regeering, dat de Duitsche Regeering de mobilisatie heeft bevolen, een ultimatum gesteld en den oorlog verklaard, terwijl de onderhandelingen in vollen gang waren. Ook deze voorstelling is onjuist en stelt de feiten regelrecht op den kop.

685 Nog op Donderdag 30 Juli werd den Russischen Minister van Buitenlandsche Zaken door den Duitschen Gezant bekend gemaakt, dat de Duitsche bemiddelings-actie te Weenen werd voortgezet en dat het antwoord op de laatste, door het Berlijnsch Kabinet te Weenen gedane voorstellen nog niet was ingekomen. Gegeven dezen feitelijkten toestand moest de den volgenden morgen bekend gemaakte mobilisatie van het geheele Russische leger en vloot in Duitschland des te meer als een uittarting werken, waar weinige dagen te voren aan den Duitschen militairen attaché door den chef van den Russischen generalen staf was verzekerd, dat ingeval van overschrijding der Servische grens door de Oostenrijkers, slechts de Russische militaire districten aan de Oostenrijksche grens, niet evenwel die aan de Duitsche grens mobiel werden gemaakt.

HULP VOOR DE VLUCHTELINGEN.

Wij ontvingen het volgende schrijven van een onzer lezeressen:

695 Diep getroffen door de verschrikkelijke berichten over de arme vluchtelingen in het Zuiden van ons land, kom ik u het volgende verzoeken: Zou het niet mogelijk zijn in "De Tijd" een krachtige oproep te plaatsen voor het zenden van kleedingstukken naar Maastricht (b.v. aan den Burgemeester) om aan de vluchtelingen te worden uitgedeeld? Ieder heeft toch wel eens iets, wat hij zou kunnen missen, wat soms maar ongebruikt

700 in de kast blijft hangen en wat nu van groote waarde kan wezen voor die armen, die van alles beroofd zijn.

Natuurlijk moet men geen onpractische dingen gaan sturen, maar gewone degelijke onder- en bovenkleeren voor mannen, vrouwen en kinderen, ook schoenen en kousen. Zouden ook niet vele moeders genegen zijn een gedeelte van haar luiermant op te offeren voor de arme kleintjes, die hun intrede in het leven moeten doen onder zoo vreeselijke omstandigheden. Er zijn toch wel familiën, waar het luiergoed niet meer noodig is, maar enkel uit piëteit wordt bewaard. Nu kan het zoo heerlijk van dienst zijn. Ik ben zelf al aan 't uitzoeken wat maar eenigszins te pas kan komen. Men moet vooral praktische kleertjes sturen. Geen halfversleten kanten jurkjes b.v.

710 Geloof ge niet, dat zoo'n oproep veel goed zou doen? Er zullen ook wel magazijnen wezen, die graag iets afstaan.

Wij plaatsen het bovenstaande, omdat wij zeer gaarne aan den wensch en de bedoeling der geachte schrijfster willen voldoen. Of er op dit oogenblik behoefte is aan kleeding voor te Maastricht doortrekkende vluchtelingen kunnen wij intusschen niet beoordeelen. Men zal dit stuk echter aldaar wel lezen en men weet er dan, dat er

715 Nederlandsche vrouwen bereid zijn hulp te verleen, als het noodig is.

Heeft men te Maastricht of elders kleedingstukken noodig, men zegge het dus. Vóór dien tijd zou het misschien niet aanbevelenswaardig zijn, ze erheen te sturen.

Intusschen blijkt, dat in ons land de vreemdelingen alleen worden doorgezonden na een zeer kort verblijf. Zulks is ook billijk en begrijpelijk, daar oorlogvoerende naties erop rekenen, dat zij haar kinderen weer terug krijgen. Alles vliegt dan "naar het oude nest, waar 't is uitgevlogen" en de grootste cosmopolieten veranderen eensklaps in de heetste vaderlanders.

Aan de geachte schrijfster en anderen, wier goed hart aan het spreken gaat, zij hier

725 gewezen op de waarschijnlijkheid, dat weldra in ons eigen land niet enkel voor de landgenooten, maar ook voor de vreemde vluchtelingen, die er ondanks alle voorzorgen in kunnen binnendringen, om er een schuilplaats te zoeken, buitengewone hulp kan noodig zijn. Daar zal men straks van hooren, als de oorlog lang duurt, waarop, naar de kenteekenen voorspellen, zeer groote kans is.

730 Zoo juist bereikt ons een schrijven, dat het bovenstaande bevestigt. Het is van een, ons door een hooggeacht Limburger aanbevolen, inwoner van Moulant, het Belgische grensplaatsje, dat door de Duitschers geheel is verwoest, zoodat de bewoners op Nederlandsch terrein moesten vluchten, voor het meerendeel naar Eijsden. Dit plaatsje heeft 1200 inwoners, maar de Burgemeester graaf de Geloës zag zijn onderdanen

735 eensklaps met 1500 personen vermeerderen, die totaal arm zijn.

Graaf de Geloës heeft er zelf 200 van op zijn kasteel genomen, waar ze geheel verzorgd worden, en ook de graaf van Liedekerke doet, wat mogelijk is. Beiden hebben, evenals alle andere inwoners van Eijsden, zonder uitzondering de Belgen met open armen ontvangen, maar het staat te vreezen, dat, als deze toestand lang duurt, de

740 ellende zich zal doen gevoelen. Daar is dus behoefte aan geld.

Ziedaar al reeds een geval, als waarop wij boven doelden en zooals er binnenkort ook aan de Noordbrabantsche grenzen zich kunnen voordoen.

Laat men zich in Nederland welbewust zijn, dat wij, blijft onze grond met vrede, geroepen zijn tot een grootsche uitoefening van gastvrijheid.

745 Laat nu geen ijdele klank zijn het lied, dat zoo dikwijls in onze concertzalen weerklinkt:

... Zorg dat Europa een zetel der orde,
Dat de verdrukte zijn wijkplaats u noem...

Dit is mede een voorwaarde, waarvoor wij den vrede kunnen koopen!

750

AMNESTIE.

In verband met de verleende amnestie aan deserteurs, melden zich zeer vele deserteurs van leger en landweer, voornamelijk uit het buitenland gevluchte Hollanders, thans aan.

755

GRONINGEN, 10 Augustus. In verband met den internationalen toestand

zijn hier verscheidene feestvieringen uitgesteld, o.a. de Groningsche processie naar Kavelaar, de Nationale Electriciteitstentoonstelling, het sportfeest en het halve-eeuwfeest der Rijks-H. B. S.

760

BERICHTEN OPGENOMEN IN EENIGE EXEMPLAREN VAN ONS VORIG NUMMER.

MILITAIRE BERICHTEN.

Bij velen kan zich de vraag hebben voorgedaan, op welke wijze zich de verpleging van de zoo onverwachts onder de wapenen geroepen groote massa's troepen mogelijk en geregeld is. Dienaangaande kan in groote trekken het volgende worden medegedeeld. Bij de divisien, in stellingen en liniën, worden door de zorg der intendance aanvankelijk de noodige voorraden verplegingsbehoeften bijeengebracht, welke voorradig zijn in het

765

gebied, waar zich de troepen bevinden; voor het veldleger z.g. verplegingsgebieden. Voor zoover niet of niet meer op deze wijze in de behoefte kan worden voorzien, geschiedt aanvulling, later algeheele verstreking, uit hoofdvorraden. Die hoofdvorraden worden op daartoe aangewezen plaatsen naar een vastgesteld plan door de zorg van den hoofdintendant bijeengebracht, eensdeels - n.l. kort of in de eerste dagen der mobilisatie - door den hoofdintendant zelf, verder door opdracht te verstrekken tot aankoop over het geheele land aan personen, met wie in vredestijd reeds in verbinding is getreden en voorts door aflevering ingevolge ter zake reeds gesloten contracten. Door een commissie van aankoop wordt het gekochte gekeurd, verzonden en betaald met chèques op de Nederlandsche Bank.

Het is duidelijk, dat, waar in dezen met spoed moet worden gehandeld, zoolang de uitvoer niet is verboden, in de eerste dagen eener mobilisatie in dit opzicht buitengewone inspanning wordt gevorderd. De uitkomsten van vorenvermelde maatregelen zijn tot heden zeer bevredigend. Van den hoofdvorraad wordt het benodigde afgestaan voor de approviandeering aan de stellingen en liniën, terwijl het veldleger uit die voorraden wordt voorzien door het instellen van den etapedienst. Voor zoover die toevoer niet kan geschieden met de gewone verkeersmiddelen, worden autotreinen en wagentreinen geformeerd. De in de laatste jaren te onzent gehouden oefeningen in dezen dienst onder leiding van den chef van den generalen staf, thans onze opperbevelhebber van land- en zeemacht, zijn een waarborg, dat die oefeningen thans hare vruchten zullen afwerpen.

Eenige malen is in de couranten gemeld, dat in Maastricht krijgsgevangenen zouden zijn binnengebracht. Dit is minder juist. Nederland voert gelukkig geen oorlog en maakt dus ook geen krijgsgevangenen.

Evenwel gebiedt de strikt neutrale houding, dat militairen, tot de legers der oorlogvoerende behorende, van ons gebied worden geweerd. Daar het echter, niet mogelijk is, langs de grens in hare geheele uitgestrektheid een postenketen te plaatsen, kan het dus voorkomen, dat kleine afdeelingen of enkele personen, tot de oorlogvoerende legers behorende, nabij de grens op Nederlandsch gebied worden aangetroffen. In dat geval worden die afdeelingen of personen ontwapend en hun tot het einde van den oorlog een bepaalde verblijfplaats aangewezen, waar zij onder bewaking worden gesteld. Men noemt dit interneeren en de aangewezen verblijfplaats heet interneerings-depôt.

Van de paarden, die door H. M. de Koningin ter beschikking van het legerbestuur zijn gesteld, zijn er 4 ingedeeld voor officieren, terwijl de overige bestemd zijn voor het aanspannen van batterijen. Het Nederlandsch eiland Rottumeroog, waar in gewone omstandigheden alleen een lichtwachter woont, is door een detachement Nederlandsche troepen bezet, ter handhaving van onze neutraliteit.

Het Noorsche schip "Tysla".

Het Noorsche schip "Tysla", dat in de Wester-Schelde op een mijn stootte, had een loods aan boord, maar is door groote onoplettendheid in de merken geraakt.

De admiraal van onze marine heeft Vrijdagavond met het pantserschip "Zeeland" en den mijnenlegger "Hydra" het nachtmerk bevaren, zonder eenige moeilijkheid.

Het stoomschip "Tysla" was geladen met ijzererts met bestemming Antwerpen. Van de 44 opvarenden, waaronder 8 passagiers, zijn 2 stokers en 1 tremmer verdronken. De overigen zijn te Vlissingen aan land gebracht.

Een spion?

Een persoon, die schetsen maakte van de vesting Gorinchem, werd Vrijdagochtend, verdacht van spionage, door marechaussee gearresteerd.

De Zeeslag?

IJMUIDEN, 8 Aug. (Van onzen bijzonderen correspondent). Ik heb een bezoek gebracht bij den Britschen vice-consul. Deze zeide, uit goede bron te hebben vernomen, dat bij Dogger-bank negentien Duitsche schepen gezonken of in beslag genomen zijn. Alle maatregelen voor een hospitaal alhier zijn gistermiddag om vier uur genomen op een telegram uit 's Gravenhage. Auto's en vele verbandmiddelen zijn in voorraad. Te Haarlem staat een trein gereed met bedden. Een Duitsch stoomschip "Mars" was hedennacht IJmuiden gepasseerd zonder op zee opgehouden te zijn.

Rondom Luik.

MAASTRICHT, 8 Aug. (Van onzen oorlogscorrespondent.) Duitsche regimenten cavalerie en artillerie slaan een tweede kamp op even ten Zuid-Westen van Mesch. De troepenbewegingen houden aan, er passeeren dagelijks een dertigduizend Duitschers. Vluchtelingen, onder wie gewonde vrouwen en kinderen, die gisterenavond uit Luik

kwamen, berichtten, dat de stad genomen was door den vijand. Drie bataljons
835 Duitschers zijn door de kogels, kokend lood en steenworpen gedood door de Luiksche
burgers.

Veel zwaar geschut der Duitschers is gisteren in stelling gebracht tegen de nog
onoverwonnen forten. De omtrek der grens is rustig, doch de eene hoeve brandt af na
de andere.

840 MAASTRICHT, 8 Aug. (Van onzen oorlogscorrespondent.) In de hospitalen te Maastricht
en Eijsden worden ongeveer honderd gewonden verpleegd. Eene leegstaande woning van
oudminister Regout alhier is heden tot ambulance ingericht. De Duitschers marcheerden
845 doortrekkende Duitse troepen gedragen zich zeer ordelijk in Luik en ontvangen van
de bevolking allerlei versnaperingen en voedsel. Velen in Luik zijn krankzinnig
geworden van angst tijdens het bombardement. Ze zaten 4 dagen in de kelders; de
Duitschers vaardigden een proclamatie uit, waarbij zij samenscholingen verboden.
850 Sinds een paar dagen was de gastoevoer afgesneden, daar de gashouder door een granaat
werd vernield; er zijn vele dooden door de ontspringende granaten; de levensmiddelen
stegen ontzaglijk in prijs, doch weinigen konden voedsel gebruiken.
In een kelder zaten 60 Poolsche studenten. Vele Luikenaars, die nooit in de kerk
kwamen, stortten gebeden, ieder oogenblik hun einde verwachtende. De Hollanders, die
naar België willen, worden aan de grensposten teruggestuurd. De Kroonprins van
855 Duitschland is Aken gepasseerd, met een legermacht oprukkende naar het Zuiden.

Uit Metz.

METZ, 8 Aug. (Reuter.) Bij het vernemen van de tijding der inneming van Luik liet de
burgemeester op het stadhuis de vlag hijschen. Tegelijkertijd werd de keizersklok van
860 den dom geluid.

De stemming te Berlijn.

BERLIJN, 8 Aug. (Reuter). Met ongelooflijke snelheid verspreidde zich gisteren door
Berlijn het bericht van de bestorming van Luik. De eersten hoorden het van generaal
865 Von Plessen in den "Lustgarten". De bij het paleis verzamelde menigte vernam het van
den vleugeladjutant des keizers. Politie-agenten op het rijwiel verspreidden het
blijde nieuws "Unter den Linden", en toen wist weldra iedereen het. De rijkskanselier
reed juist om dezen tijd naar het paleis en werd stormachtig toegejuicht. De
spanning, waarmede men op het eerste overwinningsbericht rekende, was buitengewoon;
870 de vreugde groot. Hedenochtend vernam men dat in het buitenland nog altijd leugens
worden verspreid over een Duitse nederlaag bij Luik. Deze dwaze pogingen van
misleiding zullen door de feiten wel spoedig verijdeld worden.

De "Lokal-Anzeiger" schrijft: "Alle harten leven onder het wapenfeit van ons dapper
leger. Het bevestigt onze verwachting, dat wij met gerustheid de gebeurtenissen
875 kunnen afwachten. Het is het begin van een daad, waarvan men spreken zal zoolang er
nog menschen op onze aarde leven. Daarvan zijn wij zeker en bij onze vijanden zal
zich van af heden zeker de overtuiging vestigen, dat zij met hun allen niet sterk
genoeg zijn om ons van de wijs te brengen, wat zij wel gedacht hadden te kunnen doen.
Een begin is er gemaakt en dat is de hoofdzaak".

880 Een ander blad schrijft:

"Wanneer onze soldaten in het veld van den val van Luik hooren, zullen zij niet
alleen over het succes van onze wapenen jubelen, maar ook zullen zij weten hoe onze
opmarsch naar het noorden van Frankrijk hierdoor is verzekerd en onze vijanden zullen
daaruit zien, dat noch de oude krijgsdeugden der Duitschers zijn uitgestorven, noch
885 de snelheid der operatie, noch het wakkere besluit om met heldhaftigen moed tot in
den dood en onvermoeide geestkracht aan te vallen."

De Duitschers te Parijs.

BERLIJN, 8 Aug. (Reuter) In de "Nord. Allg. Zeitung" wordt gezegd, dat het verdrijven
890 van Duitschers uit Parijs reeds begon vóór de mobilisatie. Reeds in de laatste dagen
van Juli vroegen verschillende Duitschers te Parijs om bescherming, daar zij nergens
meer een onderdak konden vinden en op straat werden beschimpt. Als zij bij de politie
om hulp vroegen, werden zij op de ruwste wijze afgescheept. Aan de spoorwegstations
nam men niet de geringste bagage voor hen in bewaring. Het vragen om hulp werd dag
895 aan dag heviger, zoodat zich ten slotte een groote menschenmassa voor het generaal-
consulaat als een troep daklozen verzamelde, aan wie zoo mogelijk een spoorwegbiljet
naar België werd gegeven. In den nacht van 1 op 2 Augustus stond een geheele massa
voor het gezantschapsgebouw, aan wie in het consulaat een schuilplaats moest worden
verleend.

900 Het ergste werd het met de uitdrijving der Duitschers op den eersten mobilisatiedag. Tal van vluchtelingen verzekeren, dat de woningen en gezantschapsgebouwen der Duitschers werden geplunderd. Bijzonder fel woedde de vernielzucht in de Pschorr-brau, evenals in café Viennois, de Deutsche Restaurants aan het station St. Lazaire, het Salamander-Schuhgeschäft, Hotel Baden enz.

905 Overall keek de politie toe met de armen over elkaar geslagen. In tal van gevallen werden niet slechts de woningen van Duitschers, doch ook die van hun verhuurders geheel verwoest. Het gevolg daarvan was, dat geen portier meer de Duitschers binnen liet en dat Duitsch personeel en Deutsche dienstboden bij massa's werden ontslagen, dikwijls onder inhouding van het loon. Tegen tien uur in den avond werden de

910 berichten over verwoestingen in de stad veelvuldiger, zoodat het schild en de vlaggestok van het consulaat-generaal ingehaald werden, wyl men op het consulaat niet meer veilig was. Den volgenden dag werden de vijandelijkheden tegen de Duitschers op straat zóó erg, dat bijv. de stadswijk Belleville formeel in staat van oproer verkeerde. Daar zijn, naar verluidt, ten slotte alle winkels geplunderd.

915 De Duitschers werden door de politie op de brutaalste wijze behandeld en overgelaten aan het joelende gepeupel; vele vrouwen werden geschopt en met vuisten geslagen. In de winkels werden aan de Duitschers alle levensmiddelen en zelfs het wisselen van Fransch papieren geld geweigerd. Op de straat achtervolgde hen het gepeupel en nam hun bagage af, die vernield of geroofd werd. Tengevolge van de zeer dringende

920 vertoogen van den gezant bij den Franschen minister-president, verleende de Fransche regeering eindelijk in den laten namiddag aan de daklooze Duitschers voorloopig onderdak in een school. De ambassade en het consulaat-generaal hebben meer dan 1000 Duitschers geholpen om Frankrijk te verlaten. De gezant en verscheidene leden van het gezantschap gaven onderstand met hun persoonlijke middelen. Aan ongeveer 100

925 personen, onder wie families met kleine kinderen, heeft de gezant zijn particuliere vertrekken ter beschikking gesteld. Daar werd alles voor hun verblijf en verpleging in gereedheid gebracht. De verzorging ging zeer moeilijk vanwege de vijandige gezindheid der Fransche bevolking. Toen de gezant alleen zich naar den minister-president begaf om bescherming te verzoeken voor de bedreigde Duitschers en voor zich

930 zelf, en om daarna het afbreken der betrekkingen medetedeelen werd hij, na reeds even te voren door Fransche dames grovelijk met scheldwoorden beleedigd te zijn, lastig gevallen en bedreigd door verschillende verdacht uitziende mannen, die op de treeplank van het rijtuig sprongen en naar binnen trachtten te dringen. De gezant riep de hulp in van politie-agenten en bereikte onder hun geleide het

935 ministerie, waar hij protesteerde en men hem verontschuldigungen aanbood met de verzekering van voldoende bescherming met het oog op zijn vertrek. Het vertrek van den gezant met geheel het personeel en hun familie – ongeveer 100 personen – had plaats zonder storend incident.

940 **Laatste Berichten.**

OPROEP VAN DE KONINGIN.

H. M. de Koningin verscheen heden 3 uur in de Treveszaal te 's Gravenhage op een vergadering onder leiding van Minister Treub, op initiatief der Koningin

945 bijeengeroepen om eenheid te brengen in de pogingen tot leniging van den nood onder de tegenwoordige omstandigheden. De Koningin hield ter inleiding een toespraak in den vorm van een oproep tot het Nederlandsche volk. Aan de vergadering namen deel de besturen van den werkloosheidsraad, de Vrouwenraad, Tuinbouwraad, Landbouwcomité, Nijverheidsmaatschappij, der steuncomité's in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, de directeuren-generaal van landbouw en arbeid en de hoofdinspecteur der

950 visscherijen. Minister Treub ontvouwde de werkwijze van het algemeen comité, De Koningin nam het eerevoorzitterschap aan en schonk dadelijk een belangrijke gift.

TOEGANGEN WESTERSCHELDE MOGELIJK ONVEILIG.

De chef der hydrographie, C.J. de Jong Pzn. bericht:

955 Met het oog op de mogelijkheid, dat door oorlogvoerende mogendheden mijnen worden gelegd in andere dan Nederlandsche territoriale wateren, wordt aan koopvaardischepen, bestemd voor de Schelde, aanbevolen bij voorkeur gebruik te maken van de toegangen in de Nederlandsche territoriale wateren.

960 **De benarde positie der Duitschers in België.**

BERLIJN, 10 Aug. (Reuter). Door den Brusselschen vertegenwoordiger van Wolff's bureau wordt uit Goch geseind. Gisteren is over geheel België de staat van beleg afgekondigd. Alle Duitschers hebben last gekregen het land zoo spoedig mogelijk te verlaten.

965 "Wat in de laatste dagen te Brussel plaats had overtreft alles, wat de phantasie zich

kan voorstellen. Sedert de oorlogsverklaring op Dinsdag heeft het gepeupel alle winkels, die aan de Duitschers toebehoorden of Duitse waren verkochten, verwoest. Elk uithangbord met Duitse opschriften of namen werd verwijderd; ieder, die een Duitsch uiterlijk had, werd op straat aangevallen, of van spionage beschuldigd.

970 "De meest onwaarschijnlijke praatjes werden verspreid ook door de pers, zoo o.a. dat door Duitse soldaten getracht zou zijn den dapperen bevelhebber van Luik, generaal Leman, te vermoorden.

"Ook verspreidden enkele bladen het bericht, dat onze soldaten gebrekkig verzorgd werden en deden zij de heftigste aanvallen op keizer Wilhelm. Kortom de haat tegen de Duitschers werd op fanatieke wijze gepredikt.

975 "Haast iederen nacht verlaten duizenden Duitschers, onder bescherming van den Amerikaanschen consul-generaal, België over Nederland, op ridderlijke wijze door de officieren en burgerwacht beschermd, die sedert Vrijdag eindelijk beginnen gemeenschappelijk met de stedelijke overheden de spionagekoorts tegen te gaan."

980 **Vluchtelingen te Maastricht.**

BERLIJN, 9 Aug. (Reuter) Een Duitser, die uit Brussel is verdreven, laat zich in de meest dankbare bewoordingen uit over de vriendelijke opname van Duitschers in Holland.

985 Hij deelde het volgende mede: "Na langdurige ontberingen bereikten wij Maastricht. De ontvangst, welke ons daar te beurt viel, is boven allen lof verheven. Vrouwen die aan weerszijden der straten stonden, schreiden over de ellende, welke zij te zien kregen. Overall ondervonden we slechts deelneming en medelijden. Het is mij een behoefte den inwoners van Maastricht welverdienden lof te brengen. helaas hadden we het verlies van eenige kinderen te betreuren van enkele weken en maanden oud, die niet bestand waren geweest tegen de ontberingen. Even voor onze aankomst te Maastricht werd een vrouw op den straatweg van een kind verlost, dat stierf toen het ter wereld kwam. Op inderdaad onmenselijke wijze waren de Duitschers uit Luik en de omgeving verjaagd. En daardoor maakte de warme hartelijke bejegeningen van de Hollandsche bevolking des te meer indruk."

Gevecht tusschen Franschen en Duitschers.

1000 BRUSSEL, 9 Aug. (Reuter). Volgens den Antwerpschen "Matin" had Vrijdag in de omstreken van Udange nabij Arlon een gevecht plaats tusschen Franschen en Duitschers. aan Duitse zijde zijn tal van doden en gewonden; 60 Duitschers werden krijgsgevangen gemaakt.

Een oproep der Deensche kolonie te Berlijn.

1005 BERLIJN, 10 Aug. (Reuter). De Deensche kolonie publiceert een oproeping aan de gevestigde Denen, waarin gezegd wordt: "Wij, die hier sinds jaren wonen, sporen al onze landgenooten aan in deze ernstige dagen hun Duitse vrienden met hart en hand werkdadig ter zijde te staan en hun vriendschap en sympathie te bewijzen."

Belgische lanciers te Maastricht.

1010 Gistermorgen was Maastricht in rep en roer. Een twee-en-twintigtal Belgische lanciers bewaakt door Hollandsche huzaren, reed het Vrijthof op, waar de hoofdwacht is. Een donderend gejuich ging op voor de Belgische soldaten. Zij waren onder bevel van luitenant De Cellier, zoon van den Belgischen generaal van dien naam, een stevige, jonge kerel met een krijgshaftig uiterlijk. De Belgen, die in correct gelid het plein opzwenkten, werden aan de hoofdmacht overgegeven en de jonge luitenant werd zeer hoffelijk door de Hollandsche officieren ontvangen. Zij hadden zich eenige dagen in de buurt van Eben schuil moeten houden, waar zij door de Duitschers afgesneden waren en hadden steeds in angst voor ontdekking levend, zonder voedsel of drank rondgezworven.

1020 Bij hun verschijning op het Vrijthof brachten de vele Belgische vluchtelingen, die te Maastricht vertoeven, aan hun landgenooten een ovatie - een paar jonge dames, die in één der gevangen genomen lanciers hun broer herkenden, drongen plotseling door de afzetting en vielen hem weenend om den hals.

1025 **De toestand te Luik.**

1030 10 Augustus. (Van onzen oorlogscorrespondent.) In Luik is alles kalm. De winkels en café's waren gisteren geopend; de Duitse troepen betalen alles wat ze nodig hebben. De generale staf van het Duitse leger heeft intrek genomen in een hotel op de Place Saint Lambert. De krijgsgevangenen Belgen werden gisteren den geheelen dag vervoerd. De Duitschers gedragen zich zeer ordelijk tegenover het publiek; ze zingen "de Wacht am Rhein." De bisschop van Luik en de burgemeester zitten als

krijgsgevangenen in de citadel. Gisteren liepen 2 trams. De "Garde Civique
Volontaire" is gisteren onder de wapenen geroepen voor politiediensten.

1035 Hedenochtend is weder een geweldig kanonvuur in Zuidelijke en Oostelijke richting
gehoord. De Duitschers hebben weer een nieuwe brug over de Maas geslagen in de buurt
van Visé en trekken de Maas over. De Duitschers zouden Tongeren hebben bezet.
Men verwacht een bloedig treffen tusschen Hasselt en Tongeren. De Duitschers zijn
1040 gisteren in Montenaken gezien. Bij Hollandsch Oud-Vroenhoven hier verluidt, dat het
Duitsche leger oprukt naar Brussel, Zou Antwerpen bedoeld zijn?
De commandant der lanciers patrouille, van wie ik reeds seinde, is luitenant Cellier
de Moranville. Hij heeft een week gedwaald in de bosschen bij de Belgisch-Duitsche
grens en verliet Maandag met zijn regiment de stad Luik, zijn hedenochtend allen naar
Alkmaar gebracht. Overste Van Alphen is als garnizoenscommandant vervangen door
overste Bloem uit Ede.

1045

DE OORLOG.

**De inval der Franschen in den Elzas. – De Fransche troepen in België. – Een Engelsche
legermacht geland? – Een verklaring der Duitsche regeering. – De sociaal-democraten
en de oorlog. – Allerlei oorlogsberichten.**

1050

De inval der Franschen in den Elzas.

De Franschen hebben Altkirch en Mühlhausen bezet na – aldus de berichten uit
Belgische en Fransche bron – een verwoed gevecht, waarbij 30.000 Duitschers en 15.000
Franschen buiten gevecht worden gesteld. De Fransche brigade stond onder leiding van
1055 den uit Marokko bekenden generaal d'Amade. Het heet dat geheel de Elzas in opstand
zou zijn gekomen.

De Fransche en Engelsche troepen in België.

Van verschillende zijden wordt gemeld dat zich reeds een Engelsche troepenmacht in
1060 België bevindt, doch nergens waar precies – aan de Fransche kust – de landing dezer
troepen heeft plaats gehad. Meer zekerheid bestaat er voor de juistheid van het
bericht dat thans aan den strijd tegen de Duitschers op Belgische bodem wordt
deelgenomen door een groote Fransche legermacht, zoodat, zegt een mededeeling van het
Belgische hoofdkwartier, de toestand van dien aard is, "dat de invaller zijn
1065 kastijding niet zal ontloopen." In den nacht van Zaterdag op Zondag zijn – volgens
een communiqué van den Belgischen generalen staf talrijke treinen met Fransche
troepen door Brussel zijn gereden naar een bestemming die natuurlijk geheim moest
blijven.

De generale staf liet gisteravond nog mededeelen dat de Duitsche invasie in België
1070 was "gestuit" en dat voorgeschoven detachementen Duitsche cavalerie moesten
terugtrekken voor den onweerstaanbaren drang der Fransche troepen, "die in grooten
getale zijn opgerukt en het geheele grondgebied bezuiden de Maas van Duitschers
hebben bevrijd". Nog uit een ander officieel stuk blijkt de aanwezigheid eener
Fransche legermacht op Belgisch gebied.

1075 Vrijdag zond n.l. president Poincaré een telegram aan koning Albert van den volgenden
inhoud: "Ik acht mij gelukkig Uw Majesteit te kunnen mededeelen dat de regeering der
republiek de dappere stad Luik heeft gedecoreerd met het Legioen van Eer. Zij wil op
die wijze de moedige verdedigers der stad en heel het Belgisch leger eeren, dat met
het Fransche leger sedert dezen morgen zijn bloed vergiet op de slagvelden." Zooals
1080 we zeiden: de komst der Franschen is zekerder dan die van de Engelschen. Intusschen
beweert de "Petit Parisien" dat de Engelschen geland zijn op Fransch gebied onder
toezicht van Fransche officieren en onder de beste omstandigheden.

De haat der Belgen tegen de Duitschers.

1085 De inval der Duitschers op het neutrale gebied van België (men kan hieronder den
letterlijken tekst lezen van de redenen, door Duitschland aangevoerd voor deze
neutraliteitsschennis die door den rijkskanselier in de jongste gedenkwaardige
Rijksdagzitting rondweg erkend is als een bedreven "onrecht", maar dat noodzakelijk
was), heeft de woede der Belgen opgevoerd tot razernij en volgens de Duitsche
1090 berichten aanleiding gegeven tot daden van vreeselijke weerwraak, ook bedreven
tegenover in België verblijvende Duitsche vrouwen en weerlooze burgers. Volgens een
Reuter-telegram uit Berlijn, dat een officieuzen klank heeft, dient men zich dan ook
niet erover te verwonderen, wanneer de oorlog met onverbidde strengheid ook
tegenover onschuldige bevolking doorgevoerd wordt. Men zal, zoo heet het, Duitsche
1095 troepen, die gewend zijn de krijgstucht in acht te nemen en oorlog tegen de gewapende
macht van een vijandigen staat te voeren, niet een verwijt ervan kunnen maken indien
zij in gerechtvaardigde zelfverdediging, geen pardon geven. De hoop, om door het doen

ontbranden van den volkshartstocht op den loop van den oorlog invloed uit te oefenen, zal afstuiten op de onwrikbare geestkracht der Duitsche troepenaanvoerders. Tegenover
1100 het onzijdige buitenland dient men echter reeds bij den aanvang van den oorlog
vastgesteld te worden, dat het niet de Duitsche troepen zijn geweest die zulk een
wijze van strijdvoeren hebben in 't leven geroepen.
Volgens het "Berl. Tageblatt" zijn te Antwerpen twee kinderen voor de oogen harer
1105 Duitsche moeder van de tweede verdieping op straat geworpen. De kinderen werden
doodelijk gewond in het hospitaal opgenomen.

De woede der Duitsche troepen

die de onvermijdelijke terugwerking was van de hardnekkige verdediging der Belgen
moet, volgens de verklaring van ooggetuigen, die het Luiksche gebied ontvluchtten,
1110 vooral daardoor verklaard worden dat de Duitschers op zulk een tegenstand niet hadden
gerekend. Vooral de ontzaglijke moeite, welke zij hadden om een brug over de Maas te
slaan, ten noorden van het dorp Visé, heeft de verbittering van de met werk belaste
Duitsche legerafdeeling gewekt en deze wreekte zich op de onschuldige bevolking der
1115 dorpjes, die daar gelegen zijn, toen de kogels der forten van Luik herhaaldelijk hun
pogingen, om de Maas over te trekken, vrijdelden. En daarbij werd prachtig
geschoten. Men liet de Duitsche genie-soldaten de brug slaan, en daarna liet men
ongeveer tien minuten hun infanterie en cavalerie overtrekken. Maar dan kwam een
zuiver-gemikte granaat juist midden op de brug vallen en vernielde haar. Zoo zuiver
1120 schoten de kanonnen van het fort, dat er geen granaat op Nederlandsch grondgebied is
gevallen, al lag de grens misschien geen honderd meter achter de brug van Lixhe!
Eindelijk slaagden de Duitschers erin, het vuur op het fort Barchon te doen zwijgen,
en daarna kon men de brug weer slaan met behulp van al het hout, dat in den omtrek
slechts te vinden was. Donderdag konden toen de Duitsche troepen pas met den
1125 geregelden opmarsch beginnen over het Noordelijkstegedeelte van de Belgische Maas.
"s Middags werd de brug weer getroffen door een paar granaten uit het fort Barchon.
De woede der Duitschers was niet te beschrijven. Ze drongen het dorpje binnen, om
alles te vernielen wat hun slechts aan kon helpen; maar in hun razernij sloegen ze
alles met hun bijlen en geweerkolven stuk, schilderijen, porselein, piano's, en alles
1130 wat ze vernield hadden wierpen ze op straat. Daarna staken zij de meeste huizen in
brand.

"De wet van zelfbehoud" gebod Duitschland den inval in België.

Ter weerlegging, zoo luidt een Reuterbericht uit Berlijn, van de te Londen en Parijs
verspreide onwaarheden over de houding der Duitsche regeering in de Belgische
1135 quaestie, publiceeren wij (blijkbaar in opdracht of op verzoek der Duitsche regeering
Red.) den tekst van de telegraphische opdracht aan den Duitschen gezant te Brussel
van 2 Augustus 1914: De keizerlijke regeering heeft betrouwbare berichten ontvangen
omtrent een voorgenomen opmarsch van Fransche strijdkrachten door de Maasstreek Givet
-Namen.
1140 Zij laten geen twijfel over aan het voornemen van Frankrijk om door Belgisch gebied
tegen Duitschland te ageeren. De Duitsche regeering kan de bezorgdheid niet van zich
afzetten, dat België met den besten wil niet in staat zal zijn zonder hulp den
opmarsch der Franschen met zoo groote kans op succes te verhinderen, dat daarin
1145 voldoende zekerheid kan worden gezien tegen de bedreiging van Duitschland. De wet van
het zelfbehoud gebiedt Duitschland een vijandelijken aanval te voorkomen.
De Duitsche regeering zou daarom ten zeerste betreuren als de Belgische regeering het
als een vijandelijke daad zou beschouwen, dat maatregelen van zijn tegenstanders ook
Duitschland nopen om tot afweer eveneens Belgisch gebied te betreden.
"Teneinde iedere misvatting onmogelijk te maken, verklaart de keizerlijke regeering
1150 (dan volgen de punten, aangegeven in het ultimatum aan België). U Ex. wordt verzocht
hedenavond ten 8 uur aan de Belgische regeering vertrouwelijk hiervan mededeeling te
doen en haar te verzoeken om een ondubbelzinnig antwoord binnen 24 uren, dus tegen
morgenochtend acht uur. U Ex, gelieve mij per omgaande telegraphisch mededeeling te
doen van de ontvangst, die uwe mededeelingen aldaar vinden en van het antwoord der
1155 Belgische regeering. (get. VON JAGOW."

De sociaal-democraten en de oorlog.

Men denkt, over dit onderwerp in deze dagen sprekende, onwillekeurig aan de
spreekwoorden: "het bloed kruipt waar het niet gaan kan" ofwel: "de natuur is sterker
1160 dan de leer". Overal hebben de socialisten - van wie sommige illusionisten wel eens
veronderstelden en ook hoopten, dat zij door een dienstweigering in-het-groot het
uitbreken van een oorlog zouden kunnen beletten, zich goedkeurend uitgelaten over
alle maatregelen welke de verschillende regeeringen namen zouden ter verdediging van

1165 het vaderland. Ook de socialisten voelden de kracht van dat woord "vaderland"; in
Duitschland heeft men hen zelfs in den Rijksdag zien opstaan bij het uitbrengen van
een "Hoch!" op den keizer, en thans – schier ongeloofelijk klinkt het, doch de
Parijsche correspondent van de "Times" verzekert het uitdrukkelijk – is de bekende
Gustave Hervé, die nog kort geleden de desertie predikte – een der eersten geweest om
naar zijn regiment te vertrekken!

1170 "De overgrootte meerderheid van het Duitsche volk, zoo schreef dezer dagen de sociaal-
democratische "Münchener Post", heeft dezen oorlog niet gewild. Maar er is in geheel
Duitschland geen partij, geen groep, geen mensch zelfs, naar wij gelooven, die in
dezen oorlog Duitschlands nederlaag zou wenschen.

1175 "Zulk een nederlaag zou iets vreeselijks zijn. Is de oorlog op zichzelf reeds een
ontzettende verschrikking, het ijselijke van dezen oorlog wordt nog verhoogd door het
feit, dat hij uitsluitend onder beschaafde naties wordt gevoerd. Wij vertrouwen, dat
onze klasse- en landgenooten zich zullen onthouden van alle overbodige wreedheid.
Maar wij hebben dit vertrouwen niet ten aanzien van de bonte bevolking van het rijk
van den Tsaar en wij willen niet, dat onze vrouwen en kinderen de slachtoffers worden
1180 van de barbaarschheden van Kozakken.

"Een nederlaag zou voor ons allen ineerstorting, vernietiging en hopelooze ellende
beteekenen. En tegen die mogelijkheid komt alles in ons op. Onze vertegenwoordigers
in den Rijksdag hebben het tallooze malen voor laster verklaard, dat de sociaal-
demokraten hun land in het oogenblik des gevaars in den steek zouden laten. Wanneer
1185 de noodlottige ure slaat, zullen de arbeiders het woord gestand doen, dat hunne
vertegenwoordigers voor hen hebben gegeven."

Nog twee staaltjes: de Duitsche socialistische afgevaardigde Hermann Wendel, die vóór
eenigen tijd een rede in den Rijksdag besloot met de woorden: "Vive la France!" is
als vrijwilliger in het Duitsche leger in dienst getreden. En – dit is wel het meest
1190 merkwaardige verschijnsel van "sociaal-democratischpatriotisme"! – te Gelsenkirchen
hield gisteren een menigte sociaal-democraten met fakkels in de rechterhand en roode
vlaggen in de linker een optocht, trok naar het gedenkteeken van Bismarck, maakte
daar een brandstapel van de fakkels, verbrandde de roode vlaggen en trok daarna af
onder luid gejuich.

1195 **Een noodige verklaring.**

Tegenover de in België met groote lichtzinnigheid – ook door sommige bladen –
rondgestrooide praatjes als zouden de Hollanders voor de Duitschers met woord en daad
partij kiezen tegen de Belgen en o.a. Duitsche troepen over Hollandsch grondgebied
1200 hebben laten passeeren – geruchten die de gezindheid van het in deze dagen uit den
aard der zaak zoo opgewonden Belgische volk jegens de Hollanders prikkelen en
verbitteren, heeft het Nederlandsche gezantschap aan de "Vlaamsche Gazet" het
volgende schrijven gezonden:

1205 "De openbare meening is, naar 't schijnt, zeer opgehitst tegen onze Noorderburen en
de Nederlanders, die België bewonen, ondervinden er de gevolgen van, zoowel zedelijke
als stoffelijke.

"Deze vijandige houding, waarschijnlijk in 't leven geroepen door onjuiste berichten,
moet diep betreurd en geschandvlekt worden.

1210 "De feiten, dat Nederland het geluk had zijn grondgebied niet te zien schenden,
alwaar menschlievende hulp verleend werd aan ongelukkige niet-strijdenden, kunnen
niet aangevoerd worden om zulk een houding te rechtvaardigen.

"De bevolking zou dwaas handelen door een onbezonnen beweging de zoo kostbare
vriendschap onzer Noorderburen in gevaar te brengen.

1215 "Het gezantschap der Nederlanden logenstraft op de meest uitdrukkelijke wijze, dat
gewapende troepen Nederlandsch grondgebied betreden hebben."

Ook Roland de Marès bestrijdt in de "Indépendance" de opvatting dat Nederland niet
zou voldaan hebben aan zijn neutraliteitsverplichtingen door vluchtende gewapende
Duitsche soldaten over Nederlandsch Limburg door te laten. Deze dwaling, zegt hij, is
reeds rechtgezet; de Duitsche soldaten, die van het Belgisch gebied zijn verdrongen
1220 naar Hollandsch Limburg, werden wel degelijk ontwapend. De Nederlandsche autoriteiten
hebben derhalve hun onzijdigheidsplicht vervuld en wij meenen bovendien te weten dat
het Nederlandsche volk niet zou dulden dat van dezen plicht tot onze schade zou
worden afgeweken. En verder: "Wij herhalen dat, zooals thans de zaken staan, geen

1225 enkel stellig feit van neutraliteitschennis aan Nederland kan worden ten laste
gelegd. Dit gevaar bestaat niet en wij meenen te mogen vertrouwen op de loyaliteit van
onzen nabuur en vriend, en dat het gevaar zich ook niet zal voordoen."

Actie ter zee.

Een Engelsch visscher, die van uit zijn boot een zeegevecht – waarschijnlijk dat,

- 1230 waarbij de Deutsche mijnlegger "Königin Luise" in den grond geboord werd – gezien heeft, verhaalde daaromtrent aan een medewerker van "Daily Mail" het volgende:
"Het was Woensdagmorgen elf uur, en stormachtig weer. Op twee of drie mijlen afstands zag ik een oorlogsschip; het kan een tweede-klas kruiser of een kanonneerboot geweest zijn. Het kwam uit het Noordoosten en was een schip van grijze kleur, maar iets
- 1235 lichter dan de Engelsche booten.
"Daarop kwamen met groote snelheid twee torpedobooten uit het zuidwesten aanstoomen, die onmiddellijk een zeer hevig vuur openden op het groote schip, dat niet meer dan een kwart mijl van hen verwijderd was. Er steeg een dikke zwarte rook op, maar wij konden toch zien, dat vele granaten in het water vielen vlak bij het groote schip,
- 1240 dat eensklaps het vuur beantwoordde, waar bij zijn kanonnen veel luider dreunden dan die der torpedobooten. "Intusschen had het groote schip zich, zoodra het vuren begon, naar het westen gewend; het scheen tegen den aanval vrij goed bestand te zijn. Het vuren werd geen minuut gestaakt, de beide torpedobooten weken uiteen en stelden zich op aan weerszijden van het groote vaartuig.
- 1245 "Een paar minuten later verscheen uit het zuidwesten een zwerm van Britsche torpedobooten en vernielers op het gevechtsterrein; zij vormden een kring en vuurden allen. Nu werd de rook zoo dik, dat ik nauwelijks meer iets zien kon. Een torpedoboot was in zoo'n zware rook gehuld, dat ik dacht, dat ze in brand stond, maar de walm trok weg en ik bemerkte, dat er niets aan mankeerde.
- 1250 "Toen het gevecht ongeveer een uur had geduurd, scheen het mij, dat het groote schip mijn boot naderde, waarop ik haastig mijn netten introk met het plan weg te varen. Op dit oogenblik echter hield het vuren op; het groote schip had zich blijkbaar, daar de vlucht niet mogelijk was, overgegeven. Terzelfder tijd stak er een hevige wind op en een het uitzicht belemmerende regenstorm. Gedurende langen tijd kon ik niets zien en
- 1255 toen de storm voorbij was, waren alle schepen verdwenen."

Een bericht uit Gibraltar meldt,

dat aldaar meer dan 50 pakketbooten sedert eenige dagen vastgehouden worden. Een groot aantal dezer schepen behoort aan de Peninsular Oriental en Castle-lijnen.

1260

Terwijl een bericht uit Sint Petersburg van Zaterdag meldde,

dat de Deutsche vloot in de Oostzee – die uit 12 pantserschepen van oud type (!), verschillende kruisers en 25 torpedobooten zou bestaan – niet Noordelijker dan Libau was gekomen, is uit Kopenhagen aan "Daily Mail" gemeld dat een Duitsch eskader reeds Sviborg, de vesting van Helsingfors, Finlands hoofdstad gebombardeerd heeft. Een Russische kruiser zou dicht bij Falkenberg op de Zweedsche kust zijn geloopt.

1265

Wederzijdsche beschuldigingen.

In een door de Russische regeering gepubliceerd Oranjeboek over de diplomatieke onderhandelingen, die gevoerd zijn vóór het uitbreken van den oorlog, wordt – zoo meldt Reuter uit Berlijn – de bewering uitgesproken, dat Duitschland het laatste bemiddelingsvoorstel van sir Edward Grey afwees. Deze bewering is onwaar. Duitschland ondersteunde integendeel te Weenen het laatste voorstel van Sir Edward Grey, dat Oostenrijk na de bezetting van Belgrado en Servisch gebied onderhandelingen zou aanknoopen, ten sterkste.

1275

Doch de hierdoor bedoelde bemiddeling werd illusoir gemaakt door de Russische mobilisatie.

Voorts beweert de Russische regeering dat de Deutsche regeering, terwijl de onderhandelingen nog voortduurden, de mobilisatie gelastte, een ultimatum stelde en oorlog verklaarde. Die voorstelling is onjuist. De Russische regeering stelt de feiten verkeerd voor.

1280

Nog op Donderdag 30 juli werd den Russischen minister van buitenlandsche zaken door den Duitschen gezant medegedeeld, dat de bemiddelingsarbeid door de Deutsche regeering werd voortgezet, en dat het antwoord op den jongsten, door de regeering te Berlijn in Weenen ondernomen stap, niet was ontvangen. De den volgenden morgen bekend geworden mobilisatie van het geheele Russische leger en de vloot, moest onder die omstandigheden in Duitschland te eer als provocatie werken, daar de Russische generale staf enkele dagen vroeger den Duitschen militairen attaché had verzekerd, dat, zoo de Oostenrijksche troepen de Servische grens overtrokken, slechts aan de Oostenrijksche grensdistricten, maar niet aan de Deutsche grens zou worden gemobiliseerd.

1285

1290

Duitsche overwinningsvreugde.

De aanvankelijk als een bagatel voorgestelde operatie van het Deutsche Maasleger heeft, nu zij ten slotte dank zij de kolossale overmacht der Deutsche troepen en de

1295

ontzagwekkende volharding, waarmede de val der vesting Luik geforceerd werd, tot een succes leidde, in geheel Duitschland aanleiding gegeven tot uitbundig vreugdebetoon, vooral te Hannover, de stad, die den bevelvoerenden generaal van het genoemde leger
1300 den val van Luik enorm geweest.

En de pers is één en al enthousiasme. Zij noemt de verovering van de moderne vesting Luik in twee dagen een militaire prestatie van den eersten rang, eenig in de krijgsgeschiedenis. Ook het succes in het oosten, zegt zij, versterkt de hoop op de overwinning van de Deutsche wapens zoo o.a. de vernietiging van een Russische
1305 cavalerie-brigade, de doorbreking van de Russische grenswacht op verschillende plaatsen en zeker niet het minst het beteekenisvolle feit, dat de Deutsche troepen in verschillende steden en dorpen van Russisch Polen als bevrijders zijn begroet. Intusschen – wat tot dusverre plaats had, waren gevechten, van weerszijden met heldenmoed en doodsverachting geleverde gevechten; in België zelfs veldslagen. Doch
1310 thans – thans begint de oorlog, de menschenlacht en menschenvernietiging in het groot!

ALLERLEI OORLOGSBERICHTEN.

Volgens den Londenschen "Standard" bedragen de verliezen der Belgen bij de
1315 verdediging van Luik 7000 dooden en gewonden.

Ook de Tsaar heeft aan koning Albert een telegram gezonden,
waarin hij zijn oprechte bewondering uitdrukt voor de dapperheid van het Belgische leger en den koning het beste succes wenscht in den heldhaftigen strijd voor de
1320 onafhankelijkheid van het land.

Niet alleen dat het gemeentebestuur van Antwerpen

zeer strenge maatregelen moet nemen tegen allerlei gespuis, dat van de troebelen gebruik maakt om te rooven en te stelen, doch ook de militaire autoriteiten moeten al
1325 hun best doen om de beanstigde bevolking van Antwerpen te kalmeeren en een paniek te voorkomen. In welk een overspannen toestand de bevolking verkeert, blijkt o.a. uit het volgende berichtje in het "Handelsblad van Antwerpen":

"Niettegenstaande al de aanmaningen der dagbladen, opdat de bevolking maar kalm zoude
1330 blijven, is het onbeduidendste geval voldoende om in een paar seconden een heele buurt in rep en roer te brengen. "Gisteravond (Zaterdagavond) heeft alzoo de Groote Markt gedurende meer dan twee uren in rep en roer gestaan. En waarom?... Om niets! Het was genoeg dat een paar rustverstoorders "daar zit een Duitscher op het dak!" riepen, om dadelijk honderden en honderden menschen te doen samenstroomen, gevolgd door een jacht over de daken, waaraan burgers, soldaten en gendarmen deelnamen,
1335 natuurlijk zonder het minst gevolg.

"De spanning was zelfs zoodanig, dat een lid der burgerwacht een schot loste."

Een ruitergevecht tusschen Fransche en Deutsche cavalerie

heeft, volgens de "Köln. Zeitung", de vorige week plaats gehad in de omstreken van
1340 Bensol, waar Frankrijk, de Elzas en de Berner Jura tezamen komen.

Een ongeveer twintig man sterke Deutsche patrouille had opdracht het boschrijke door ravijnen en poelen doorsneden terrein te verkennen, noordoostelijk van Delle. Zij waren, volgens het verhaal van de manschappen zelf, nadat zij 13 uren in den zadel hadden gezeten, om zich te oriënteeren naar een lichte plek in het bosch gereden,
1345 toen plotseling van alle zijden Franschen ruiters aanstormden. Minstens twee escadrons Fransche cavalerie hadden de kleine afdeeling omsingeld. Daar ieder verweerscheen uitgesloten, had de aanvoerder geroepen: "Bergt je lijf!" en het troepje was naar alle windrichtingen uiteengestoven. Er vielen schoten, sabels kletterden, er weerklonken Deutsche en Fransche commando's en vloeken.

Het werd een korte maar scherpe strijd. Eenigen vielen, anderen sloegen zich er door. De commandant met zeven man bereikte, waarschijnlijk zonder te weten waar zij zich bevonden, de Zwitsersche grens en moesten zich daar overgeven.

DE TOESTAND TE PARIJS.

1355 **(Van onze Parijschen Correspondent).**

7 Aug.

Men beschouwt hier den oorlog als de verdediging der beschaving tegen een inval van Barbaren. De kranten beschrijven de Duitschers, vóór de oorlogsverklaring Fransche boeren dwingend paard en vee af te staan, in den Elzas den voorzitter van de
1360 "Souvenir français" dood schietend, den vreedzamen pastoor van Moineville vermoordend, twee schepen roovend van de Engelschen vóór de oorlogsverklaring, de

neutraliteit schendend van België en zelfs van, zooals sommigen doen verluiden, Holland, terwijl twijfelachtige berichten ook melden, dat ze reeds in Zwitserland zijn gedrongen.

- 1365 "Ze zijn krankzinnig!" is de algemeene Opinie hier. "Duitschland zal op die manier heel Europa tegen zich krijgen."
En het vertrouwen stijgt hier met het uur. In de eerste oogenblikken na het bevel tot mobilisatie heeft er eene gedrukte stemming geheerscht. Want na ruim veertig jaren
- 1370 zijn de droeve herinneringen van 1870 nog in aller geheugen; ze zijn als familieoverleveringen van vader op zoon overgegaan. En met benauwd hart vroeg ieder zich af: moeten we die verschrikkelijke tijden opnieuw beleven? En dan de diepe smart van het afscheid en de berichten, dat de Duitschers in Frankrijk waren gedrongen! Toen ontwaakte de diep ingewortelde haat tegen de Duitschers, die in het hart van elken Franschman slaapt, en woedend uitte hij zich in het plunderen der winkels van
- 1375 Duitschers en van ieder, die een Duitschen naam droeg.
Eindelijk volgde er wat kalmte.
Het plunderen nam af, te meer nog, daar, sinds den staat van beleg, de plundersaars den krijgsraad vreezen. De vreemdelingen worden uiterst streng bewaakt èn door de politie èn door de achterdochtig geworden bevolking, nadat enkele Deutsche
- 1380 particulieren hier door afkeurenwaardige daden hun haat tegen Frankrijk hebben gekoeld. De achterdocht is groot. Een wandeling van een vreemdeling in de nabijheid van een fort, een al te nieuwsgierige blik op een bergplaats van vliegmachines, en men geeft den verdachte aan, die in de meeste gevallen dan gearresteerd wordt. We zijn bovendien gewaarschuwd, dat we binnen zeer korten tijd waarschijnlijk niet meer
- 1385 de stad mogen verlaten, waar we ons ook bevinden.
De neutraliteit van Italië heeft hier een groote vreugde veroorzaakt. Enkele dagen hebben we gevreesd, dat ook Engeland zich neutraal zou verklaren. Nu Duitschland echter met Engeland eveneens in den oorlog gewikkeld is, gaat Frankrijk met onwankelbaar vertrouwen ten strijde.
- 1390 Het enthousiasme in de Kamer was onbeschrijflijk bij de verklaring van Deschanel: "Heden zijn hier geen partijen meer, doch alleen Franschen..." Socialisten en Nationalisten, Radikalen en Katholieken drukken elkaar ontroerd de hand. En ik weet niet, wat grooter was: hun eigen ontroering of die van hen, die getuigen waren van deze edelmoedige verbroedering.
- 1395 De Fransche soldaat is de beste soldaat ter wereld, werd vaak gezegd. Lang heb ik me afgevraagd, of dit niet zeer overdreven was. Maar al deze dagen heb ik onze Fransche soldaten bewonderd, ook de vrouwen. Zoolang hij er nog was, hield de moedige echtgenoot of moeder zich goed. Als ik door de straten een soldaat zie gaan met zijn jonge vrouw, zijn onschuldigen kleuter slapend op zijn schouder, dan voel ik mijn
- 1400 hart ineenkrimpen, maar hij vindt nog een woord van scherts voor zijn echtgenoot. Lachend trekken onze "piou-pious" ten strijde.
Doch is deze luchtige opvatting te Parijs van de ernstige rol, die Frankrijk moet spelen in den Europeesche tragedie, waarom grootmachten, zoowel als neutrale landen, zich de cothurnen wrijven, is dit kalm-lachend tegemoet zien van den tweeden strijd
- 1405 tusschen volken, — waarbij een van beide wellicht zijn essentieel en volgroeid bestaan vertreden zal zien door den massalen stamp van het vijandig leger, — wel louter ontvloeiend uit rustig betrouwen op eigen kracht en den steun van anderen? Niet alleen. Want de menigte, "het volk" begrijpt van de toestand absoluut niets, wijl het geen berichten ontvangt omtrent den Europeeschen toestand, en dus in 't geheel niet
- 1410 op de hoogte is. De speciale edities van de bladen verschijnen niet meer, laconieke ambtelijke mededeelingen worden zonder eenige gemoedsbeweging ontvangen en drie maal per dag aan de bladen verstrekt. Eenige dagen geleden juichte men nog geestdriftig bij het vernemen der oorlogsverklaring van Engeland aan Duitschland. Thans gebeurt er niets meer. Militaire auto's en motorfietsen, — andere voertuigen ziet men nagenoeg
- 1415 niet — doorkruisen de stad, welke 's avonds te tien uur geheel verlaten en doodsch ligt, hier en daar vluchtig beschenen door den glansbundel van een zoeklicht. Alle café's enz. sluiten om 8 uur, de restaurants om half negen. De winkels zijn alle den geheelen dag gesloten.
Het feit, dat Frankrijk werkelijk in staat van oorlog verkeert, schijnt velen wat al
- 1420 te abstract, om zich voor te stellen.
Terwijl het ministerie van oorlog laat bekend maken, dat de concentratie der Fransche legermacht vordert en men reeds op verscheidene punten de zoogenaamde "neutrale zone", welke de twee legers scheidt, is binnengedrongen; Vic en Hogenvic bezet heeft, men Deutsche spionneerende officieren gevangen neemt en alles wat, zij het reeds met
- 1425 moeite, nog de wapenen kan dragen, opkomt — thans de oud-legioenen, die de veldtochten in Afrika, Tonkin en de Fransche koloniën hebben meegemaakt — vraagt men u, wat er eigenlijk gebeurt "le bas". Waar? Ja, ergens, maar hier niet, daarvan is

men overtuigd!

- 1430 Door de Parijsche bladen, welke verzoeken ook de Belgische kleuren te laten waaien, wordt algemeen de dapperheid, waarmee België zijn territorium tegen den indringer verdedigt, geëerbiedigd en bewonderd. De "Gaulois" en De Mun zeggen, dat Frankrijk aan België meer verschuldigd is dan lof; het moet dat land dankbaar zijn. Terwijl de "Figaro" spot met de minachting van Duitschland voor België's kleinheid :n
- 1435 de roemrijke krijgsgeschiedenis van dit land nagaat, een ander blad België prijst, wijl het de beschaving verdedigt tegen de opstuwende "barbaren", huldigt "Excelsior" vooral Luik, dat Frankrijk gelegenheid zal hebben gegeven zijn troepen op de noordergrens te concentreeren. Morgen, zoo besluit het blad, zullen Franschen en Belgen zij aan zij strijden, wachtend de komst der Engelsche landingstroepen. En onderwijl zet de Russische colonne zich in beweging.
- 1440 Gelijk ik u reeds schreef hebben velen, die zich het gevaar bewust zijn, hun geweten in de biechtstoelen gezuiverd, alvorens zij naar hun legerkamp of de grenzen trokken. Ook in de Parijsche kerken is een vurige godsvrucht merkbaar. De katholieke bevolking volgt getrouw de vermaningen van haar herders, om vooral in deze dagen den zegen des hemels af te smeeken en God met H.H. Communiën en de gebeden der huisgezinnen, vooral
- 1445 der kinderen, geweld aan te doen voor het bekomen van den vrede. In de laatste kwarteeuw heeft Frankrijk zwaar gezondigd en zich zoowel aan de onschuld als aan de heiligheid vergrepen. Mogen de gebeden, die nu ten hemel gaan, en de offers, die zullen vallen, bij God genade vinden voor ons bedreigd Frankenland!

1450 **GEMENGDE BERICHTEN.**

Spionnen in Antwerpen.

- Het "Hbld. v. Antw." meldt, dat j.l. Vrijdagavond te Antwerpen drie, te Leuven zes spionnen zijn doodgeschoten. Zaterdagnacht werd een auto aangehouden, waarop stond: 'service militaire'. De vier inzittenden droegen Belgische uniformen. Het bleken
- 1455 Duitse spionnen. Een pater Jesuïet ontmoette op de Keyserlei een gebaard missionaris. Zijn baard bleek valsch en de man verstond geen Latijn. Hij werd ingerekend.
- Te zeven uur Vrijdagavond woonde een talrijke menigte op de Groote Markt te Antwerpen een nieuwe jacht op een spion bij. Het gold een Duitscher als Belgisch lansier
- 1460 verkleed. Er gebeuren ook vele vergissingen, zoodat zelfs stadsbeambten opgebracht worden.
- De Belgische politie is heel nauwkeurig ingelicht over de plannen der spionnen. Hoe goed ingericht hun dienst van spionnen was, moge blijken uit het volgende feit: Langs alle spoorbanen zag men blikken reclameplaten in schitterend geel geverfd, waar men
- 1465 in roode letters op las: 'Buvez le bouillon Kub.' Die platen vertoonden allerlei vormen. Nu is bevonden, dat die platen alleen aanwijzingen waren voor een bezetting van België door Duitschers. De vorm der platen duidde de onderscheiden spoorweglijnen aan. Onnoodig te zeggen, dat al de reclames onmiddellijk zijn weggenomen.

1470 **HAAGSCHE BRIEVEN.**

Den Haag, 8 Aug. 1914.

De Oorlog.

- In 1870 hebben wij een toestand gekend, die met de tegenwoordige in meer dan één opzicht groote gelijkenis vertoont. Dezelfde bange uren, die wij thans doorleven,
- 1475 hebben wij toen meegemaakt. Niet minder dan nu hebben wij in dien tijd gevreesd, dat eene schending van onze neutraliteit ons in den oorlog zou meesleepen. Er was zelfs in die dagen meer reden wellicht tot bezorgdheid dan nu voor onze mobilisatie, thans schitterend verlopen, die destijds een maar al te treurigen indruk gaf van onze weerbaarheid. Is het vanwege den grooten afstand, waarop wij ons leed van toen thans zien, of is het, omdat wij toen waren in de kracht van onzen mannelijken leeftijd en wij thans naar den avond des levens neigen? Is het, omdat de gouden zeventiger jaren, die zijn gevolgd, het leed spoedig hebben doen vervagen? Ik kan op deze vragen geen
- 1480 antwoord geven, maar ik weet alleen, dat de week, die achter ons ligt, een schok heeft gegeven in ons leven, als wij ons niet herinneren, dat het ooit onderging. Het is, alsof wij plotseling in een andere wereld zijn geplaatst, alsof de eene
- 1485 maatschappij plaats maakt voor de andere. Wij leefden een weeldeleven. In alle standen en in alle rangen der maatschappij werden altijd door hoogere eischen gesteld. Huizen rezen uit den grond als paleizen, door inrichting en gemak den eenvoudigen burger meer biedend, dan een koning nog niet zoo lang geleden voor zich
- 1490 zou durven vragen. Maaltijden worden aangericht met een gerechental en een wijnoervloed, als waarvan een Lucullus nauwelijks droomen dorst tot in kringen, waarin vroeger een enkel stuk sappig vleesch met een dikke soep vooraf en een taart toe een feestelijke bruiloftsmaaltijd vormde. In omgevingen, waarin de prijs van een

1495 auto voorheen een kapitaal was, dat den man, na jaren zwoegen, rust na arbeid
 verzekerde, steekt men dit kapitaal in een enkelen auto, die in pracht en snelheid
 moet wedijveren met die van alle andere.

Voor weekloonen, die niet eens in mijn prille jeugd, maar op mijn rijperen leeftijd
 1500 inkomens vertegenwoordigden, die den gezeten burger maakten, wordt thans de neus
 opgehaald. De werkmans kan daarvan – het is werkelijk zoo – niet rondkomen. Aan zijn
 huis, aan zijn kleeding en aan zijn voeding zijn zoo andere eischen gesteld, dat met
 het klimmen van het loon het leven eer moeilijker dan gezelliger wordt. Hij moet
 1505 vakantie hebben en reizen, een genot, vijftig jaren geleden slechts in enkele kringen
 gekend, in den regel niet eens als iets, dat telken jaren terugkeerde, maar dat,
 enkele malen of maar eenmaal in het leven genoten, iemand tot een bevoorrechte
 1510 maakte. De arme, de ondersteunde zelfs, stelt zijn hoogere eischen aan het leven, en
 niemand onzer, die de billijkheid ervan tegenspreekt. Wij vragen voor hen een betere
 voeding, een betere kleeding, een betere huisvesting, met hooger aalmoes betaald, dan
 waaraan vroeger werd gedacht. Het is alles het gevolg van een economische welvaart,
 een materieelen vooruitgang, een voorspoed van handel, van landbouw en nijverheid, in
 1515 welke vruchten wij allen deelden.

Op zich zelf, binnen grenzen ligt in dit alles zeker slechts reden tot blijdschap. De
 vooruitgang op alle gebied, ook in materieel welzijn, is een gave Gods, waarvoor wij
 den Gever niet anders dan erkentelijk kunnen zijn. Men vergat echter den Gever steeds
 1520 meer. De mensch zag in dat alles vooral zijn eigen werk. Hij werd niet, naar de gaven
 toenamen, dankbaarder, maar naijveriger, zag niet naar wie minder gezegend was dan
 hij, maar alleen naar wie in welvaart hem overtrof. Tevredenheid – ik heb het nog
 onlangs ergens geleden – werd tot ondeugd. Zooals wij voorheen hadden geleerd ten
 aanzien van het eeuwig leven, van den hemel, dat alle lijden op deze aarde daarvoor
 1525 blijmoedig moest worden gedragen, zoo moest thans alles geofferd, berusting en
 tevredenheid ingesloten, voor den nieuwen hemel, materieel genot en voordeel,
 zingenot en streeling van het lichaam. Zoo nu en dan volgden een kleiner of groter
 vermaning. Kleinere oorlogen, oorlogen op groter afstand, rampen van onderscheiden
 aard, als aardbevingen, pest, schipbreuken enz. herinneren ons enkele oogenblikken
 1530 aan andere uitingen, maar nearer to God, zooals men op de "Titanic" zong, brachten
 zij de wereld niet. Zij antwoordden met den tangodans en met een wuftheid in
 kleeding, tot op straat, zooals nog niet zoolang geleden voor caféchantantzangeres en
 balletdanseres als gedurfd gold. Te midden van dit weeldeleven, dat zich alles
 veroorloofde, is thans de schok gekomen onverwacht, ongedacht. Wij staan plotseling
 1535 voor een algemeenen, Europeeschen oorlog. Wie hem heeft gewild, wie hem heeft
 gemaakt, waarom hij gaat, niemand weet het. In '70 kon men een Bismarck aanwijzen,
 die het Deutsche Rijk tot keizerrijk had te maken; in het begin der vorige eeuw een
 Napoleon, een genie, dat in zijn reuzengestalte, voor zich de wereldmacht opvorderde.
 Thans zeggen allen, dat zij den oorlog niet hebben gewild en ik geloof hen, die het
 1540 zeggen. Het kan wel zijn, dat met vuur is gespeeld, dat hetgeen onvermijdelijk leek,
 om het gunstige van het oogenblik is verhaast, maar dat een rijk of een man den
 oorlog als doel heeft nagejaagd, het lijkt mij ondenkbaar. Hoe zou het anders
 mogelijk zijn, dat in onzen tijd elke regeering den steun heeft van het geheele volk,
 dat achter haar staat en dat elk in zijn land den oorlog aan zich opgedrongen
 1545 beschouwd? Hoe zou een land het economisch gebouwen, dat in de laatste jaren met
 zooveel zorg is opgericht, zoo wild kunnen neerhalen, als thans alom is geschied?
 Neen, Europa ondergaat den oorlog dien het niet wil. Is er iemand, ook onder hen, die
 een oorlog zeggen voorzien te hebben, die gedacht heeft zelfs bij het uitbreken van
 den oorlog aan een schok, als waaraan ons leven deze week blootstond? Heeft iemand
 1550 gedacht aan de mogelijkheid dat, midden in ons weeldeleven, en een tijdperk van
 financieelen bloei voor individu en staten op een oogenblik feitelijk rijk en arm een
 geldgebrek zouden hebben gevoeld, als nooit gebeurd is? Heeft men ooit denkbaar
 geacht, dat ten slotte op één dag alle rijkdom waardeloos zou lijken en dat de man,
 die op de soliedste wijze zijn geld heeft belegd, het gevaar zou loopen het geheel te
 zien verloren gaan? Heeft men 't mogelijk geacht, dat zoovelen, zij 't ook maar in
 1555 hun verbeelding, den dag zouden meenen te zien, waarop het allernoodzakelijkste
 levensonderhoud hun zou ontbreken? Zeker in dezen angst was veel, was wellicht alles
 irreeël, 's Gravenhage heeft van af Zaterdag tot Maandag veel gehad van een gesticht
 voor zenuwlijders. Allen – mannen, vrouwen en kinderen – waren overstuur. De een zag
 met schrik en beven zijn zoon of zijn echtgenoot onder de wapenen geroepen en vreesde
 voor een lange scheiding, ja, zag ons al in oorlog en aan de dierbaren het ergste
 gebeuren. De ander zag zich ten prooi aan het ergste gebrek bij afwezigheid van den
 kostwinner of door stilstand van zaken. Een derde dacht zich geruïneerd, nu de rente
 der effecten – zijn eenig inkomen – tijdelijk onbetaald bleef en de bankier hem zijn
 eigen geld niet terugbetaalde. Een vierde was een en al angst, omdat hij, de

1560 portefeuille vrij goed gevuld met bankpapier, door gemis aan zilver of goud elke
leverantie geweigerd zag. Nogmaals er was veel irreëls in dit alles. Het gevaar dat
Nederland in den oorlog betrokken wordt, is dank de voorbereiding van ons
legerbestuur, niet groot. Indien men niet al te veel aan het liefhebberen gaat,
zullen zij, die werkloos werden, tijdelijk allicht de plaatsen kunnen innemen van
1565 hen, die onder de wapenen zijn. In ieder geval zal de gemeenschap voor hen en voor de
achtergeblevenen niet nalaten te zorgen. De behoefte aan crediet, welke de
overwinnaar en de overwonnenen zullen gevoelen, maken zeker het gevaar klein, dat de
rente later niet zal worden uitbetaald en nog kleiner, dat zij zal dalen. De
leveranciers hebben de prijzen van hun artikelen, ik zou haast zeggen, met graagte
1570 verlaagd, daar als gevolg daarvan de bestorming van hun magazijnen ophield. De
zilvernood, door den voorzichtige en vreesachtige verwekt, is ten deele al geweken.
Met het gezond verstand keert de kalmte weer terug. De zoogenaamde zeventiger jaren,
dat zijn de jaren van den Fransch-Duitschen oorlog, zeggen trouwens landbouw, handel
en nijverheid, dat ook een bitter leed spoedig kan vergeten zijn. Wat ik schrijf,
1575 schrijf ik dan ook zeker allerminst om iemand te verontrusten. Men moet echter ziende
blind zijn, om niet te erkennen, dat aan ons, wufte menschen, het ijdelheid der
ijdelheden en alles is ijdelheid in deze week in zeer sprekende letters op deuren en
vensters is geschreven; dat, wat ook gebeure, ons weeldeleven – bet weeldeleven voor
individu en gemeenschapsorganen – voor een tijdje heeft gedaan en dat wij, rijk en
1580 arm zonder uitzondering, tijdelijk terug moeten naar den eenvoud der vaders. Indien
wij daarvoor terugkrijgen wat van de oude tevredenheid en den ouden godsdienstzin,
dan zullen wij bij den ruil niet verliezen. Erkennen wij toch maar rondborstig, dat
ons weeldeleven, onverschillig stand of rang – het was waar te nemen op elk terrein,
in elk gezin, bij ieder individu – ons niet gelukkiger heeft gemaakt, dat het in vele
1585 gevallen was een dwaze wedstrijd in ijdel vertoon, om voor elkaar niet onder te doen.

PELGRIMS VAN LOURDES.

Blijkens uit Lourdes ontvangen telegrammen en bevestiging van het Ministerie van
Buitenlandsche Zaken zouden de reizigers Zaterdag 2 uur uit Lourdes zijn vertrokken.
1590

NEDERLANDERS IN ZWITSERLAND.

De Nederlandsche regeering heeft ten behoeve van de Nederlanders, die in Zwitserland
zijn, een krediet geopend bij de "Banque Nationale Suisse" te Bern. Door
tusschenkomst van onzen gezant te Bern kan daarvan door hen worden gebruik gemaakt,
1595 tot het bedrag, dat door familieleden of anderen ten hunnen behoeve te 's-Gravenhage
aan het departement van Buitenlandsche Zaken wordt gestort. In de Zwitsersche bladen
zal hiervan melding worden gemaakt.

HERSTEL ZIEKE MILITAIREN.

De Minister van Oorlog richt in de "St.Ct." aan de burgerartsen het verzoek, te
bevorderen dat van alle zieke militairen van Nederlandsche nationaliteit, die in
hunne gemeente ter verpleging worden opgenomen, alsmede bij herstel of overlijden,
bericht worde gezonden aan het Informatie-bureau van het Nederlandsche Roode Kruis te
's Gravenhage, Paleis Kneuterdijk, welk bureau inlichtingen verstrekt aan
1605 betrekkingen, die dit schriftelijk verzoeken, en tevens dat alle herstelden moeten
worden teruggezonden naar de depots hunner korpsen.

TERUG UIT ALBANIE.

Luitenant Mallinckrodt is te Arnhem aangekomen. Na een kort oponthoud begaf hij zich
1610 naar Den Haag om zich te melden bij den Minister van Oorlog.
De luitenant had een schampschot aan zijn been bekomen, maar bevindt zich overigens
zeer wel. Het is terwille van deze wonde, dat men hem twee dagen tevoren heeft laten
vertrekken. De andere officieren volgen.
Luitenant Mallinckrodt is hier arm en beroofd aangekomen, daar vijf van zijn koffers
1615 in Albanië gestolen en de overige in Duitschland werden teruggehouden. Hij maakte de
reis over Weenen. (Gelderl.)

ONZIJDIGHEID VAN DE WESTERSCHELDE.

Naar wij met zekerheid vernemen, heeft onze Regeering van de Engelsche Regeering de
1620 verzekering ontvangen, dat de neutraliteit van de Westerschelde zal worden
geëerbiedigd. Dit brengt mede, dat de Westerschelde voor de vrije handels-scheepvaart
moet geopend blijven, behoudens natuurlijk de beperkingen, welke in die scheepvaart
door de oorlogsvoorzieningen als mijnen, versperringen enz. reeds mochten zijn
aangebracht. ("Nieuwe Ct.")
1625

EEN DUITSCHE PUBLICATIE.

Vanwege de Duitse legatie te 's-Gravenhage wordt het volgende bekend gemaakt: Ten einde de in het buitenland veel verspreide berichten omtrent de tegenspoeden der Duitse wapenen recht te zetten, wordt het volgende gepubliceerd:

- 1630 De Duitse strijdkrachten hebben de Russische grenstroepen overal teruggeworpen. Een Russische cavaleriebrigade werd bij Soldan vernietigd, en een divisie bij Insterburg verstrooid. Oost-Pruisen is vrij van den vijand; de Duitse verliezen zijn onbeduidend; Czernetstochau, Kalisch, Wielun, Kibarty en andere Russische grenssteden zijn in Duitse handen.
- 1635 De Poolsche bevolking begroet de Duitse troepen met gejubel; Russisch Polen is door de Russen ontruimd en geheel in opstand. De Duitse vloot heeft tot dusverre geen verliezen geleden, en verontrust de Russische Oostzee. Libau werd met succes door haar gebombardeerd. De kruiser "Göben" heeft de Fransche transportbasis in Boëmen en Philippeville verwoest. De moderne, sterke vesting Luik werd stormenderhand genomen. Briey in Frankrijk is door Duitse troepen bezet.

TEGENSPRAAK.

- 1645 Uit Den Haag ontvangen wij de volgende tegenspraak: Naar aanleiding van een buitenlandsch telegram, den gezant van Amerika dr. Van Dijke, of diens zoon, toedichtende dienstneming in het Duitse leger, heeft dr. Van Dijke, deswege ondervraagd, het volgende gezegd: Het Reuter-telegram meldende, dat ik of mijn zoon heeft dienst genomen in het
- 1650 Duitse leger, is een even kwaadwillige als belachelijke leugen. Mijn eenige zoon en ik, zeide de gezant, zijn hier in de Amerikaansche legatie in Den Haag. Wij beiden werken dag en nacht in den vriendschappelijken dienst van de Vereenigde Staten in Nederland voor de zaak van den vrede en de neutraliteit. De Minister betoonde zich zeer verontwaardigd over dit onware bericht.

1655

DE OOGST OP HET NEDERLANDSCHE PLATTELAND TIJDENS DEN OORLOG.

- Van deskundige zijde wordt ons geschreven: De toestand ten platten lande is zeer geruststellend. Hier en daar moge sporadisch gebrek aan werkkrachten zijn, over het algemeen zal dit van weinig invloed zijn op
- 1660 het binnenhalen van den oogst. Vijf-en-twintig, dertig jaren geleden, toen de graanoogst zooveel grooter was dan thans, zou er ernstig gebrek aan werkkrachten hebben geheerscht, doch thans, nu veel meer bieten en aardappelen worden verbouwd, heeft zich de seizoendrukke over meerdere maanden verdeeld. Met behulp der vrouwen, die in den hooi- en oogsttijd op vele plaatsen nog gewoon zijn mede te helpen, zal de
- 1665 graanoogst wel binnengehaald kunnen worden. De vooruitzichten van den graanoogst zijn goed. De tarwe belooft een zeer goed beschoot, wanneer slechts het weer meewerkt. Doch voor de lange toekomst is dit niet voldoende, daar Nederland nog geen derde gedeelte produceert van zijn jaarlijksche tarwe-consumptie. Ook rogge, gerst en erwten beloven goede uitkomsten, doch ook voor
- 1670 die gewassen is meer stabiel droog weder hoogst noodig. Voor de haver, die zeer goed stond, zijn de hevige regens noodlottig geweest; zeer vele perceelen haver zijn tegen den grond geslagen. Dit moge een verlies zijn voor de landbouwers, de onmiddellijke behoeften des lands zullen er niet onder lijden, daar Nederland meer haver produceert dan het zelf noodig heeft.
- 1675 De suikerbieten doen een goede opbrengst verwachten; de drukte, welke deze oogst medebrenkt, kan verdeeld worden over de maanden September, October en November; een meer ingewikkelde vraag zal worden het vervoer dier millioenen kilo's bieten, doch ongetwijfeld zullen de suikerfabrikanten zich wel zoo spoedig mogelijk met de spoorwegmaatschappijen en de schipperij om aan deze moeilijkheden het hoofd te
- 1680 bieden. De aardappelen, een zeer belangrijk voedingsmiddel, beleven allerwege een zeer ruime productie. Wel kan de aardappeloogst nog tegenvallen door eventueel optreden der gevreesde aardappelziekte, doch het meest gevreesde seizoen voor het optreden dier ziekte is nagenoeg voorbij; duurzaam droog weer zal den aardappeloogst nog
- 1685 vermeederen. Daar het rooien der aardappelen over meerdere maanden kan verdeeld worden, behoeft het gebrek aan werkkrachten ook hier geen groot beletsel voor een goeden oogst te zijn. Ons land produceert meer aardappelen dan de consumptie bedraagt, zoodat ook hierin geen duurte te vreezen is. Ten aanzien van groenten en vruchten kan hetzelfde gezegd worden: de productie
- 1690 overtreft de consumptie. Duurten is dus in die artikelen niet te verwachten. Dit alles ter geruststelling van huismoeders, die dure tijden vreezen!

INTERNEERING EN VERPLEGING GEWONDEN.

- 1695 De Minister van Oorlog heeft goedgevonden, krachtens machtiging, hem vanwege Hare
Majesteit de Koningin verleend, vast te stellende hierna volgende regelen omtrent de
interneering van oorlogvoerenden en verpleegde gewonden.
Daar tusschen verschillende met Nederland bevriende mogendheden oorlog is
uitgebroken, wordt, gelet op de strikt neutrale houding, welke Nederland wenscht te
bewaren, het navolgende vastgesteld:
- 1700 1e. Aan troepenafdeelingen en militaire transporten van oorlogvoerenden mag onder
geen voorwaarde worden vergund door Nederlandsch grondgebied te trekken.
Worden dergelijke deelingen op Nederlandsch gebied aangetroffen, zoo moeten zij
onmiddellijk worden ontwapend en onder geleide gedirigeerd naar het
interneeringsdepot te Alkmaar.
- 1705 Alleen ingeval de commandant ter plaatse afdeelingen der oorlogvoerenden in de
onmiddellijke nabijheid der grens aantreft en ten duidelijkste blijkt, dat het
overschrijden der grens op eene vergissing berust, kan worden volstaan met eene
sommatie het Nederlandsch gebied te verlaten, mits aan deze sommatie onverwijld wordt
gevolg gegeven.
- 1710 2e. Aan niet in georganiseerd verband zien bevindende militairen, tot de legers der
oorlogvoerenden behoorende, die de grenzen overschrijden, moet worden aangezegd, dat
zij zich op Nederlandsch gebied bevinden en hun werden gelast dit te verlaten. Wordt
aan dien eisch niet onverwijld gevolg gegeven, zoo wordt ter interneering met hen
gehandeld als in punt 1 ten opzichte van belligerente afdeelingen is bepaald.
- 1715 3e. Alle opzettelijke inbreuken op de Nederlandsche onzijdigheid moeten met geweld
worden tegengegaan.
4e. Mochten ontvluchte krijgsgevangenen op Nederlandsch gebied worden aangetroffen,
zoo moet hun worden toegestaan het gebied te verlaten, zoo mogelijk in de door hen
begeerde richting.
- 1720 Wenschen zij het gebied niet te verlaten, zoo wordt ter interneering met hen
gehandeld als in ? ten opzichte van belligerente afdeelingen is bepaald.
5e. Wanneer door eene der oorlogvoerende partijen doortocht wordt verzocht voor
gewonden of zieken, tot de oorlogvoerende legers behoorende, zoo wordt het transport
voorloopig aangehouden en onverwijld het goedvinden van den opperbevelhebber
gevraagd, onder vermelding van sterkte en samenstelling van het transport.
- 1725 6e. Op de op Nederlandsch gebied ter verpleging opgenomen gewonden en zieken, tot de
oorlogvoerende legers behoorende is het verdrag van Genève van toepassing.
Zoodra geneeskundige verpleging niet meer noodig is, worden zij ter interneering naar
het interneeringsdepot opgezonden.
- 1730 7e. Door de zorg van de hoofden der onder militair beheer staande ziekeninrichtingen,
alwaar gewonden en zieken, tot de oorlogvoerenden behoorende, worden verpleegd, zoo
ook door het hoofd van het interneeringsdepot, worden, dadelijk na opneming of
aankomst en verder tweemaal 's maands, aan het informatiebureau van het Roode Kruis
staten gezonden, bevattende alle gegevens, die voor het vaststellen der identiteit
der betrokken personen kunnen dienen, alsmede gegevens, die tot inlichting en
geruststelling van hunne betrekkingen in het eigen land nuttig kunnen zijn. Voor
invulling van deze gegevens zijn modellen op aanvraag verkrijgbaar bij het
informatiebureau van het Roode Kruis, gevestigd te 's-Gravenhage op den Kneuterdijk.
- 1735 8e. De commandant van het interneeringsdepot is voor zijn dienst verantwoordelijk aan
den Minister van Oorlog en doet aan deze autoriteit o.a. voorstellen aangaande aan
geïnterneerde officieren op eerewoord te verlenen vergunningen, alsook aangaande het
teruggeven aan deze officieren van hun sabel of degen.
- 1740 9e. Bepalingen zullen worden gegeven omtrent het verstrekken van traktement of soldij
aan de ter verpleging opgenomen gewonden en zieken, tot de oorlogvoerende legers
behoorende, en aan de geïnterneerden.
- 1745

MILITAIRE BERICHTEN.

- Door den Minister van Marine is bepaald, dat gedurende den toestand van mobilisatie
de beslissing omtrent de aanneming van personen voor den dienst bij het korps
mariniers wordt opgedragen aan den commandant der marinekazerne te Amsterdam.
- 1750 Aan alle militaire autoriteiten, wie zulks aangaat, heeft de Minister van Oorlog
dringend aanbevolen bij aankopen, vorderingen en inbezitnemingen van levensmiddelen
en andere behoeften krachtens de wet op de inkwartieringen enz. van 14 Sept. 1866
rekening te houden met de redelijke behoeften der burgerbevolking en voor zoover
mogelijk in overleg te handelen met de burgerlijke overheid ter plaatse.
- 1755 Door de Nederlandsche Vereeniging van Sigarenwinkeliers, afdeeling Rotterdam, is een
inzameling gehouden van sigaren, sigaretten en tabak om deze gratis te verstrekken

1760 aan die militairen, die in forten of te velde deze artikelen niet gemakkelijk kunnen bekomen. Reeds zijn als eerste inzameling 75.000 sigaretten, 15.000 sigaren en 150 pond tabak ter beschikking van den hoofdintendant gesteld. Het legerbestuur en onze soldaten zijn zeer erkentelijk voor deze vriendelijke attentie.

KAARTEN.

1765 De Minister van Oorlog brengt ter kennis van de autoriteiten enz., genoemd in de kennisgeving van 31 December 1913, IIde afd., no. 200 – opgenomen in de Nederlandsche Staatscourant van 8 Januari 1914 – dat de regeling nopens het aanvragen en verstrekken van kaarten, voorkomende in de bij die kennisgeving vastgestelde "Lijst van bij de Topographische Inrichting vervaardigde en verkrijgbaar gestelde kaarten", in verband met de gewijzigde toestanden, tijdelijk buiten werking wordt gesteld.

1770

TOELAGE GEP. OFFICIEREN.

Bij Kon. Besluit is bepaald, dat aan gepensioneerde officieren over de dagen, waarop door hen actieven dienst wordt verricht, een toelage wordt toegekend van: f10 voor een opperofficier, f8 voor een hoofdofficier en f6 voor een subelternofficier.

1775

ROODE KRUIS.

1780 Het noodhospitaal van het Roode Kruis te Bussum is geheel ingericht en sedert Woensdag in gebruik genomen. Met de hulp van het Gemeentebestuur en particulieren is in korten tijd een inrichting tot stand gekomen, die de volkomen goedkeuring van den geneeskundigen dienst bij de landmacht kon wegdragen.

Het ziekenrapport van het 16e bataljon wordt elken ochtend in het noodhospitaal gehouden. Er is een dag- en nachtdienst ingesteld. Het hospitaal biedt plaats voorloopig voor 30 à 50 bedden. Door een tweetal doctoren te Bussum wordt een verbandcursus gehouden.

1785

Te Winschoten is een comité opgericht,

dat zich belasten zal met de inzameling van gelden voor het Roode Kruis, aan het hoofd waarvan de burgemeester, de heer mr. H. J. Schönfeld, staat.

1790

Gestrand.

Gisteravond is te Terschelling gestrand de Duitsche haringlogger "Emden 96" bemand met acht Terschellingens en vier Duitschers. Zij werden gered door de "Brandaris". De logger is door de "Neptunus" afgesleept en in de haven gebracht.

1795

Trekhonden.

Namens den inspecteur der infanterie zijn Zaterdag door den Burgemeester te Venlo en in de omliggende dorpen voor den dienst van het leger trekhonden opgevorderd van een leeftijd van 2 tot 6 jaar en een schofthoogte van 70 c.M.

1800

De gevolgen van den oorlog.

1805 De gevolgen van den oorlog beginnen te Weesp reeds zeer ernstig om zich heen te grijpen. De groote zuivelfabriek van de firma Jansen en Storms was de vorige week reeds genoodzaakt een gedeelte van haar personeel, de ongehouden, te ontslaan, terwijl de overigen alleen op een gering loon voorloopig verder in dienst konden blijven, en nu heeft Zaterdag de groote Cacao- en Chocolade-fabriek der firma C. J. v. Houten & Zn. het grootste gedeelte van haar personeel gedaan gegeven; o.a. ongeveer 700 fabrieksmeisjes kregen hiervan aanzegging, terwijl de eigen drukkerij en binderij in haar geheelen omvang werd stop gezet. Het grootste deel van het mannelijk personeel blijft aan het werk met vol loon, maar eenigszins gewijzigden arbeidstijd.

1810 Oorzaak van een en ander is verbod van uitvoer van cacao.

Uit de Graafschap Zutphen schrijft men aan de "N. R. Ct.":

1815 De talrijke boterfabrieken in de Graafschap, die voor den afzet van de boter in hoofdzaak aangewezen zijn op Duitschland, hebben zich in de tegenwoordige omstandigheden zwaar te verantwoorden. Zetten zij stop, dan zitten de boeren met de melk, werken zij door, dan wordt de voorraad boter zóó groot, dat ze niet meer bewaard kan worden, waarop trouwens geen enkele fabriek is ingericht.

Sommige fabrieken nemen nog wel de melk aan, doch verplichten de leveranciers, de boter in goed gezouten toestand terug te nemen, voorzover ze niet elders is te plaatsen.

1820

De kleinhandel zucht onder de eischen van contante betaling door den groothandel. Spoedig zal er gebrek ontstaan aan tarwebloem, die er niet is of wordt vastgehouden. Maar de rogge-oogst is binnen; de burgerij zal spoedig als vanouds roggestoete moeten eten.

1825 **De Tilburgsche industrie.**

Men meldt ons uit Tilburg:

Evenals op andere plaatsen heeft de Tilburgsche industrie veel te lijden onder de crisis, welke op het oogenblik Europa doormaakt. Enkele fabrieken kunnen nog den vollen werkdag doorwerken, doch de meeste zijn reeds tot inkrimping van den werktijd moeten overgaan, zoodat slechts van 8 uur 's morgens tot 5 uur 's avonds gewerkt wordt.

1830 En nog vreest men ergere toestanden, die eindigen zullen met geheel stop-zetten. De ijzergieterijen zullen ook weldra den arbeid moeten staken, daar de toevoer van cokes, die uit Duitschland betrokken wordt, heeft opgehouden. De drukkerspatroons
1835 besloten eveneens tot inkrimping van den arbeidsduur. Zoo zouden wij kunnen voortgaan; de algemeene toestand ziet er voor het industrieele Tilburg slecht uit, terwijl bovendien in den handeldrijvenden en industrieelen middenstand hoegenaamd niets omgaat.

1840 **Weigering zilverbons.**

De Burgemeester van 's Gravenhage maakt bekend, dat hem gebleken is, dat neringdoenden bezwaar hebben gemaakt tegen het in betaling nemen van zilverbons. Overwegende, dat zilverbons wettig betaalmiddel zijn, in waarde volkomen gelijk staand met gemunt geld en dat de omloop daarvan zooveel mogelijk behoort te worden
1845 bevorderd, waarschuwt: dat bij weigering om zilverbons in ontvangst te nemen, onmiddellijk de maatregelen zullen genomen worden, tot welke de wet de bevoegdheid geeft.